БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№168 (10229) | 1963 оной июлиин 18, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Соёл сурталай хүдэлмэриин гол шухала зүйл

...т түгэс байха гээшэ хүндэ ...үр ургуулдаг байна. КПСС-...ай июниин Пленум дээрэ ...һан хурсаар хэлэгдэһэн бай-...ай . орон дотор үнэхөөрөө ...үүртэй хүнүүд ямар олон ... Манай шэн зоригто космо-..., алдарта булад шудхагшад, ... барилгашад, Забайкалиин ... шэнэ газарай таряашад, ...оной хонишод—эдэнэрнай ... эгээл иимэ зонууд болоно.

...-Үдын ЛВРЗ-гэй үрэмдэгшэ ...ра Васильевна Грехневагай ...гта үүсхэл тухай газетэ-...эшэгдэжэ эхилһээр ехэ үни ...өөгүй. Худэлмэришэнэй ехэ ...этэ урган хүмүүжэһэн ...энэр үйлэдбэриин нормые ...аража үзэхэ дурадхал оруу-... Иимэ зоримгой һанал бодол ...рээ бэшэ ааб даа. Энэ эхэ-...н бодожо, бултыень шүүжэ ...хэдтээ зүбшэжэ үзэһэнэй ... ажалай бүтээсэ дээшэлүүл-... боломжо бии гэжэ тоолобо. ...рехнева һанал бодолоо оло-...үмэнэ хэлэхэсэ айгаагүй, ...дэ, ехэ хэрэг эхилхэдэ хү-...гохо, хэдэн зуу мянган нат-...дамжэхэ гэжэ найдажа бай-...у.

...э республика дотор хуушар-...мо шэнээр хаража үзэхэ гэ-...лөөн дэлгэрһэн юм. Иигэжэ ...үдэлмэришэн эхэнэр респуб-... предприятинуудболон барил-... 1500 хүдэлмэришэдтэ дали ...ургуулаал. Эдэнэр Александ-...невагай үүсхэл дагагшад ...эдыгээ омогорхон нэрлэнэ.

...р совет хүнүүд ехэ хэрэгтэ ...бди, ехээр, үргэнөөр бодожо ...бди. Коммунис ажалай тү-...сөөндэ 95 мянган хүдэлмэ-... колхозничгууд, алба хаагшад ... Энэмнай манай юрын лэ ...рэг гээшэ. 13 предприяти, ..., 1250 бригада, халаан ком-... ажалай коллективэй үндэр ...гэ зүүжэ ябана. Эдэнэрнай ...май залуурашад мүн.

... агууехэ үе сагай хэрэгүүд, ...нуудые ойлгохын, сэгнэхын ...нээниие һайса бодожо үзэхэ ... Совет хүнүүдэй ажалаар лэ ...зм мүндэлэн гарадаг байна. ...игэ үнэн зүб байһанда гүн ...өөр этигэһэн хүн лэ, ехэ дэ-... хүн лэ обществын аша ту-...эн габьяатайгаар ажалладаг ...

...унизм ажал хоёр таһаршагүй. ...вын жаргалта байдалай тү-...лда дуратайгаар, ажалые ...гөөр хүнүүдые хүмүү-... ажал дээрэ хатуужуулха ...оёл сурталай хүдэлмэриин ...хала зүйл мүн» гэжэ ... ЦК-гай июниин Пленум дээ-...рдэһэн үгэнүүд мүнөө сагта ... шанартай.

... хүниие, коммунизм байгуу-...е хүмүүжүүлхын тула соёл ... хүдэлмэриин бүхы онол ...ые парти элсүүлжэ байна. ... ажал дээрэ хүмүүжүүлхэ, ...вет хүнүүдые ажалдаа үнэн ...ө хандахаар хүмүүжүүлхэ ...тон шухалада тоолоно. Юуб ... ажалай үндэр бүтээсэ ямар ...ямар замаар туйлагданаб, ...риин түсэб ямар аргаар, ...үргэгдэнэб гэжэ бидэнэр хо-...нирходог байнабди.

... дүүргэхын, үлүүлэн дүүр-...улада хүдэлмэри эмхидхэхэ-...та хүдэлмэришэд болон кол-...дые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ...долые баяжуулха, тэдэнэй ...о шэнэ коммунис харилсаа ...ха гээшэ партийна организа-...ай, ажахын хүтэлбэрилэгшэ-...эл сурталай бүхы хүдэлмэри-...й зорилго мүн болоно. Энээн-...дэнэй үүргэ, мастернуудай, ...ринуудай, фермэнүүдые дааг-... үүргэ илангаяа ехэ.

Эгээл эдэнэр үдэр бүри хүнүү-дэй ажал эмхидхэнэ, түрүүшүү-лэй жэшээ дээрэһээ хүнүүдые хү-мүүжүүлнэ бшуу. Мастер гү, али бригадир гээшэмнай миин үйлэдбэ-риие эмхидхэгшэ бэшэ, харин нэн түрүүн хүмүүжүүлэгшэ мүн болоно. КПСС-эй ЦК-гай Пленум эдээнэй ниитын, политическэ үүргые улам дээрэ үргэбэ.

Хүмүүжүүлэгшын үүргэ хүндэ-тэйшье, орёо бэрхэшье байна. Олониитые хүмүүжүүлэгшэ байхын тулада тэрэ хүн өөрөө ушар ёһо мэдэхэ, анхаралтай, һайн һайхан сэдьхэлтэй нүхэр байха ёһотой. Эдэ бүгэдэ шэнжэ шанар өөрөө ерэдэг бэшэ, харин эдээндэ бэеэ һургаха хэрэгтэй. Мастернуудай һуралсал эмхидхэжэ, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй партийна комитет ехэ зүб юумэ хээ. Мастерай үдэртэ үйлэдбэриин асуудалһаа гадна, мүн политическэ, моральна темэдэ лекци болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Гадна мастернууд дүй дүршэл тухайдаа хөөрэлдэдэг, ажалай эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые зүбшэдэг гуримтай. Эгээл иимэһээ олон мастернууд ёһото эмхидхэлшэд, хүмүүжүүлэгшэд болонхой. Александра Грехневагай үүсхэлэй ЛВРЗ-дэл мүндэлжэ, үргэнөөр дэлгэрһэндэнь мастернуудай аша габьяа ехэ бии юм.

Гэхэтэй хамта, хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд үйлэдбэриин ба соёл сурталай хүдэлмэриие хаа хаанагүй зохилдуулан ябуулна гэхын аргагүй. Зарим газарта «гансал соёл сурталые» «ажахын» хүдэлмэриһөө илгадаг нүхэдүүд бии юм. Иимэ хүнүүд иигэжэ хэлэдэг гуримтай: би түсэбөө дүүргүүлхэб, хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ минии хэрэг бэшэ. Үгышье һаа, минии хэрэг—лекци, элидхэл хээд лэ, түсэб дүүргүүлхэ гээшэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хэрэг гэдэг байна. Иимэ хөөрэлдөөнэй муу байһан тухай хэлэлтэй аал. Гэбэшье Шулуутайн леспромхоздо эгээл иимэрхүү һанал бодол бии юм. Энэ предприятида 154 коммунист хүдэлжэ байдаг. Энэмнай ехэ хүсэн гээшэ ааб даа. Тиин эндэ агитаторнуудай хүдэлдэггүй, участогуудта лекцинүүдэй уншагдадаггүй, хүндэлэлэй самбарнуудай байгуулагдаагүй байһан ушар леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдэйшье, партийна организациингшье һанаа зободоггүйнь гайхалтай. Эндэ салингай гараһан үдэрые тэмдэглэдэг муу заншал бии болонхой, энээнһээ боложо ажалдаа гарангүй байха ушар тохёолдоно. Эдэ бүгэдэ предприятиин хүдэлмэридэ ехэ һаад ушаруулдаг байһаниинь ойлгосотой. Эдэ дутагдалнуудые зайсуулаад, модошодой дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулбал, модо ехээр бэлэдхэхэ арга боломжо бии болохо гэжэ тус леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд ойлгоногүй гээшэ гү?

Соёл сурталай хүдэлмэри гээшэмнай ёһын тэдыдэ эмхидхэгдэдэг бэшэ. Олониитын дунда хүмүүжэл болбосоролой хүдэлмэри ябуулхада, ажалда дуратайгаар, эмхидхэлтэйгээр, коллективизмын үзэлтэйгөөр бүхы совет хүнүүдые хүмүүжүүлхэдэ манай урагшаа дабшасые түргэдхэхэ, коммунис байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ эрхэ нүхэсэл олгохо байна.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум тогтоол соогоо иигэжэ бэшэнэ:

«Ажалай эгээн ехэ бүтээсэ туйлаха гээшэ бүгэдэ арадай зорилго, коммунизм байгуулгын гол шухала эрхэ нүхэсэл мүн гэжэ эли тодо ойлгомжотойгоор ажалша бүхэниие хүмүүжүүлхэ, социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, ажалай баатарнуудые нэрэ хүндөөр, алдар солоор хүреэлхэ, ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлдэ албан хойрогоор хандалгада эсэргүүсэн тэмсэхэ; ажалһаа хулжагшад, архиншад болон лодырьнуудта эсэргүү тэмсэлдэ олониитын бүхы хүсые элсүүлхэ хэрэгтэй».

Ажалай баатарнуудта соло дуудаха, тэдэниие дагагшадые хэдэн мянгаадаар хүмүүжүүлхэ, лодырьнууд болон залхуу зайгуул этэгээдүүдые шоо үзэхэ, шобто хараха гээшэ соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгатай зорилго мүн.

Коммунистнууд болон партийна бэшэ эдэбхитэд — бүхы совет хүнүүдэй һанал бодол эдэ үдэрнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй материалнуудта хандуулагданхай. Партийна организацинуудта хүдэлмэришэд болон колхозничгуудай коллективүүдтэ Центральна Комитедэй Пленумэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэнэ. «Партиин соёл сурталай хүдэлмэриин ээлжээтэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэриие хаа хаанагүй халуунаар дэмжээд, һайшаана.

Коммунис байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан совет хүнүүд Хитадай компартиин түлөөлэгшэдэй худал хуурмаг хашхаралдаае дураа гутан буруушаана. «КПСС-эй ЦК-гай түлөөлэгшэдтэй КПК-гай ЦК-гай түлөөлэгшэдэй уулзахаяа байһан тухай» КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй тогтоол соо, мүн «Советскэ Союзай коммунис партиин Центральна Комитедэй нэмэл бэшэг соо», хэлэгдэһэн бүхы баримтануудые бүри мүһэн дэмжэнэ.

Социализмын илалта, тэрэнэй саашадаа дэлгэрэлгэ хадаа капиталай дэлхэйтэй эбэй ёһоор экономическа мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудһаамнай дулдыдаха гэжэ бүхы совет арадтал адли Буряад оронойшье ажалшад һайса ойлгожо байна. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаха бүримнай, манай орондо хүн бүхэндэ хүртэсын талаар эдеэ хоолой зүйл улам ехээр абаха бүримнай капиталай дарлалтаһаа сүлөөрхын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы арадуудай һанал хүсэлые Советскэ Союзай, социалис бүхы лагериин хүсэн улам ехээр татадаг болохонь ойлгосотой. Эгээл иимэһээ бүхы совет хүнүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, залхуу зайгуул этэгээдүүд, лодырьнуудтай тэмсэхэ гээшэмнай социализмын лагериие бэхижүүлхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ марксизм-ленинизмын илан мандахын түлөө партиин, арадай ябуулдаг тэмсэлтэй нягта холбоотой юм.

Олониитые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ хадаа соёл сурталай хүдэлмэриин гол шухала зүйл болоно. Соёл сурталай хүдэлмэри—коммунис байгуулалтын шухала участогуудай нэгэн мүн. Коммунизмын аша туһада ажаллахадаа үзэл сурталай талаар хатуужанги, общестывын аша туһада, өөрынгөө нүхэдэйнгөө түлөө баатар габьяа хэхээр бэлэн байхаар хүнүүдые хүмүүжүүлгэ хадаа соёл сурталай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ зорилго мүн. Партийна эмхидхэлшэд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, пропагандистнууд, үйлэдбэриин мэргэжэлтэд, инженернүүд болон агрономууд, зохёолшод болон журналистнууд, библиотекэ, клубуудай хүдэлмэрилэгшэд эгээл эндэ хүдэлмэрилхэ ёһотой. Эдэнэр булта даа нэгэл зорилго дүүргэхэ—коммунизм байгуулха, коммунизмын үедэ ажаһууха хүнүүдые хүмүүжүүлхэ болонол.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫЕ ҮДЭРӨӨРШЬЕ ХОЙШОЛУУЛХАГҮЙ

Бүхы хүсэеэ, машина техникээ сабшалан дээрээ гаргажа, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэе!

* *

Дээрээ ортошоод, тэбдэжэ байна

Үдын совхоз тэжээл бэлэдхэлгэдэ хангалтагүйгөөр түхеэрээ

Хориин үйлэдбэриин управлениин олонхи ажахынууд тэжээл бэлэдхэлгэдэ эртэнһээ бэлдэжэ эхилээ һэн. Үбһэндэ ороһооршье неделиһээ үлүүлжэ байна. Гэхэ зуура Үдын совхозоорхин хэзээ үбһэндөө орохо, техникээ сабшалан дээрэ гаргахамнай гээшэб гэлдэн, нобшорһоор. 4-дэхи, 6-дахи отделенинүүдэйнь хүтэлбэрилэгшэд июлиин 20-һоо наашаа тэжээл бэлэдхэлгэдэ орохогүйбди гэжэ хөөрэлдэнэ.

Үдөөрхин юундэ яаранагүй гээшэбтэ гэжэ асуугаа һаа, зарим нэгэн нүхэд «хажуур далайха ногоон байхагүй» гэһэн шалтаг дурдадаг юм. Энээгээр лэ бэеэ сагааруулхые оролдоно. Теэд гол шалтаганиинь энэ бэшэ бшуу. Совхозой бүхы отделенинүүдэй (4-дэхиие оруулангүй) сабшалан дээгүүр ябажа харабал, яаража, мэнэ гэһээр ногооень унагаажа абахаар болоһон, үһанда абтадаг, намагтай газарнууд яһала ехэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, эндэхид ногооной ургахые хүлеэнэ бэшэ, харин үбһэ хуряалга, силос даралгадаа ёһоор бэлэдхэлгүй байшоо. Мүнөө үргэлжэдөө үбһэ ногоо сабшажа, набшаһата мүшэр суглуулжа, силос даража эхилхын орондо хубхай хооһон хөөрэлдөөгөөр хайран сагаа хиидхүүлжэ байһаниинь тон гэмшэлтэй. Иимэ нэгэ шууяагай суглаан июлиин 11-дэ совхозой клуб соо болоһон байна. Иигэжэ хожом болошоһон хойно энэ асуудал хэлсэжэ байһан мүртөө «үшөө отделени дээгүүрээ суглаануудые үнгэргэе» гэжэ суглаанда дуратай заримашуул дурадхаһан байха юм.

Бидэ суглаа хэхэгүй һэн гэнэ бэшэбди. Суглаа хэжэ, шухала асуудалнуудые зүбшэхэдэ һайн байдаг. Иимэ суглаа бүри үни хада хэхэ байгаа бэшэ аал? Мүнөө зайлашагүй шанга хаһын орошоод байхада, имагтал эмхидхэлэй хүдэлмэри зүб гуримаар ябуулжа, үбһэ хуряалгадаа шиидэн орохо зэргэтэй байна.

Байдалыень хараад үзэе. Энэ совхоз тракторай 53 косилкатай. Харин тэдэнэйнгээ миил 23-ень заһабариланхай.

Тиихэдэ 4-дэхи, 6-дахи отделенинүүд косилкануудаа партийна суглаанай болохын урда тээхэнэ, июлиин 8—9 багаар заһабарилжа эхилээ һэн. Һайн ажахынуудай техникэ хуу сабшалан дээрэ абаашагданхай, хэзээшье хүдэлжэ эхилхээр бэлэн байна бшуу. Харин эндэ задагай зайдан байдалтай байһаар.

Совхоз соо тоологдожо байгаа 50 косилкын (мориной) 14 хэһэгынь заһабарида орохоор. Үшөө тракторай 5 тармуур эбдэрхэй зандаа, бүри ойроо хүртөөгүй. Силосэй ногоо сабшаха нэгэшье комбайн баһал заһабарилагдаадүй. Оройдоол 14 тиимэ машинатай юм. Тэдэнэй зургааниинь шэнэ комбайнууд. Дутуу дундыень тоолохо болоо һаа, гар зэмсэг—аса, хажуур, тармуур гэхэшэлэн шухала хэрэгсэлнүүд—олон дуталдахаар байха.

Үбһэ хуряалгада ажахынуудай жэгдэрэн орожо байн гэтэр, Үдын совхозой нэгэшье отделени тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёогоодүй байһаниинь бүришье гайхамаар. Энээнһээ боложо звенонууд булта даа хүнүүдээр гүйсэд бүридэгдөөгүй, хаана ямар сабшалан дээрэ гаража хүдэлхэеэшье мэдэнэгүй. Участогууд даалгагдажа үгтөөгүй байһаар. «Хүн хомор, хүдэлмэришэд дутана» гээд, ябаһан газар бүхэндэ шалтаг барина. Теэд үбһэ хуряалгада хүнүүдые элсүүлхэ хүдэлмэри өөһэдөө ябуулнагүй.

— Минии бригадада адаг 25 хүн хэрэгтэй. Тэдэ зониие хаанаһаа би олохо хүнбиб? Хүдэлмэришэдые оложо үгөөгүй һаатнай, үбһэ сабшаха аргамни үгы.—гэжэ 4-дэхи отделениин ажахын тоосоото хонишодой бригадын бригадир нүхэр Доржиев асуудал табина. Зүгөөр энэ нүхэрнай хонишодой бригадирһаа гадна, үшөө отделениин парторганизациин секретарь юм. Парторгын иигэжэ байхада, юун гэлтэй гээшэб.

Тус совхоз нёдондо июлиин 15-да 250 тонно силос даранхай байгаа һэн. Харин мүнөө силостэ гэжэ хуряаха ургамал байхагүй. Силослэхэ обёос, ешмээн хожомдуулжа тариһаниинь юушье гараагүй гэхээр. Совхозой дирекци яаргаяа силос болгохо гэжэ захиралта гаргаа. Комбайн табиха гэхэдэнь, «СК-3» түхэлэй 6 шэнэ комбайнһаа бэшэниинь хуу эбдэрхэй зангаараа. Силосэй ногоо шэрэхэ гэхэдэ, кузовынь үргэдхэһэн, үндэр болгоһон нэгэшье автомашина байхагүй. Нёдондо дархалагдаһан кузовуудайнь һэеньшье олдобогүй. Олон автомашинань шофергүй.

Иимэл «бэлэдхэлтэйгээр» Үдын совхоз тэжээл бэлэдхэжэ эхилхэ гэжэ байна гээшэ. Хэхэ юумэнь нилээд ехэ. 6280 гектар сабшалангай ногоо сабшажа, 51 мянган центнер үбһэ һүрилжэ, 20 мянган тонно силос даража абаха түсэбтэй. Эды шэнээн хүдэлмэри 25 үдэр соо бүтээхэбди гээд тоосооень гарганхай. августын 10-да үбһэеэ гол түлэб хуряажа дууһахабди гэһэн тухайламжатай. Хэлэһэндээ хүрэхэ гээ хадаа Үдын совхозоорхид энэ шухалын шухала кампаниие эмхитэйгээр үнгэргэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ уялгатай бшуу.

Жэл бүри иимэрхүү ушар энэ совхоздо тохёолдожол байдаг. Нёдондо июлиин 10-да үбһэндөө ороһон аад, мянгаад гектар сабшалангаа хагдараажархёо бэлэй. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ аяар 4440 центнер үбһэ хаа хаанаһаа «бадаршалан» худалдажа абаха, айхабтар ехэ мүнгэ зөөри гаргашалха баатай болоо һэн.

Тэжээлээр дуталдаһан ушар малай ашаг шэмэ абалгадашье муугаар нүлөөлһыень үдөөрхин өөһэдөө мэдэхэ байха. Һү һаали нёдондонойнгоо хэмжээнһээ дээшээ огто гараагүй, тиихэдэ нооһо абалгые толгой бүридэ абажа харабал, 250 граммаар доошоо орошоһон байна. Малшье олоор гарзалаа. Эдэ бүгэдэнь ажахыда али зэргын ехэ хохидол ушаруулаа гээшэб? Совхозойнгоо олзо доходые ехэ болгохын хойноһоо тэмсэһэн хэрэг болоно гээшэ гү?

Мүнөө жэлэй үбһэ хуряалгада иимэ муугаар бэлдэһэн ябадалые эмхи гуримгүйгөөр үбһэндөө орожо байһан ушарые нёдондонойхитой жэшэхэ болоо һаа, һайн юумэндэ хүргэхэгүй байха гэжэ сэхэ хэлэхэ зэргэтэйбди. Тиимэһээ Үдын совхозой ажалшад бүхы хүсэ шадалаа тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулха, дутуу дундануудаа дары түргэн зайсуулха уялгатай. Хубхай хооһон хөөрэлдөөгөөр адууһа малаа тэжээхэгүйбди гэжэ эндэхи хүтэлбэрилэгшэд ойлгоно бэзэ.

Д. Матвеев.

Һурагшад туһална

Үүрэй сайхаһаа үдэшын боро хараан болотор Хойморой тала дайдаар ажалай амисхал замханагүй. Эндэмнай Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин «Восточные Саяны» колхозой гэшүүд адууһа малаа үбһэ тэжээлээр хангахын тула «унаһан малгайгаа абаха забдагүй» ажаллажа байна. Түрүүшын хоёр үдэрэй турша соо Н. Озбоновой хүтэлбэрилдэг звеногой гар хажууршад түрүүшын 9 гектар сабшаба.

Колхозой үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ. Галбайн, Толтойн һургуулинуудай һурагшад ехэхэн туһа хүргэхэ зорилготой. Тэдэнэр хамта дээрээ 7 мянган центнер һайн шанартай үбһэ соможо үгэхэ гэжэ шиидээд, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

С. Ардуев,
хүдөө бэшэгшэ.

Түрүүшын һүринүүд

Бүхы сабшалангаа 20 үдэр соо сабшажа, жэл бүри улам ургажа байгаа ниитынгээ адууһа малые бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангахын түлөө манай колхозой гэшүүн бүхэн эршэтэйгээр тэмсэжэ байна. Мүнөө колхозоймнай бүхы бригаданууд үбһэ хуряалгада жэгдэрэн оробо. Тэжээл бэлэдхэлгэ хоёрдохи бригадада илангаяа һайнаар эмхидхэгдээ. Мүнөө эндэ бүхыдөө 60 гаран хүн хүдэлнэ. Һүүлэй мэдээгээр 54 гектар сабшагдажа, 300 центнер һайн шанартай үбһэн сомогдоо.

Тус бригадын үбһэшэдэй дунда даабаряа үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээндэ Виктор Бочеев, Леонид Чебунин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг агрегадуудай гэшүүд түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр үдэр бүри 5 гектарай орондо тус тустаа 6—6,5 га хүрэтэр муу бэшэ шанартайгаар сабшана.

Колхозой партийна комитет (секретаринь нүхэр Л. Л. Анциферов) үбһэшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хэһэн хүдэлмэриинь дүнгые үдэр бүри согсолно. Парткомой гэшүүд, эдэбхитэй коммунистнууд үбһэшэдэй звено бүхэндэ эльгээгдээд, колхозничгуудай дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Мүн партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха группа болон постнуудай гэшүүд звено бүхэндэ ошожо, үбһэ хуряалгын шанарые шалгана.

Мүн колхоздомнай үбһэшэдэй эрилтые хангаха ехэхэн хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Бригада бүхэндэ ниитын хоол эмхидхэгдэнэ, захигдаһан газетэ, журналнууд саг болзор сооньабаашагдана.

Д. Кушнарев,
Тарбагатай «Дружба» колхозой главна инженер.

КПСС-ЭЙ ЦК-ГАЙ НЭЭМЭЛ БЭШЭГЫЕ
БҮХЫ КОММУНИСТНУУД, АРАД ЗОН ҺАЙШААНА

* * *

ЭГДЭНГИЛ БАЙХАДАА ХҮСЭТЭЙБДИ

...ингаа ЦК-гай нээмэл бэ-... хүсэдөөр һайшаан дэмжэ-... Хитад нүхэдэй алдуугаа ... тухайнь манай парти, пра-...твын хүтэлбэрилэгшэд, нү-... С. Хрущев тон тэсэмгэй-...хаатайгаар, зүбөөр хэлэнэ. ... ои КПК-гай ЦК-гай бэшэг-...илсааб. Теэд Хитадай ком-... хүтэлбэрилэгшэд буруу ...гээд сэхэ хэлэхэм. Импе-...стнуудтай тэмсэхэдээ нэгэн ... байха ёһотойбди. Арад зо-...эхые дуулагты, алдуугаа ...ы гэжэ хэлэхэ байнабди. ...СС-эй ЦК-гай КПК-гай ЦК-...рилсаагаа һайжаруулхын ...бэелүүлжэ байһан хэмжээ-... бидэнэр, колхозничгууд ...аар дэмжэнэбди.

К. Петухова,
«Дело Октября» колхозой тугалшадай бригадын ...адир. Социалис Ажалай хоёр дахин Герой.
...вскэ һуурин (Рязанска ...сть). Июлиин 15. (ТАСС).

Ленинскэ ёһоной партийна харюу үгтэбэ

Манай партиин Центральна Комитедэй нээмэл бэшэгтэй ехэ сэдьхэл зүрхэеэ хүдэлгэжэ танилсабаб. Ленинскэ ёһоор үгтэһэн энэ партийна документ дотор совет коммунист бүхэнэй, ажалшан бүхэнэй һанал бодол оруулагданхай. Хитадай компартиин хүтэлбэриин маанадта эсэргүүгээр, ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр, худал хуурмагаар доботолгодонь манай Центральна Комитет бүхы партиин нэрэһээ харюу үгэбэ.

Би Хитадта байгаа һэм. Совет бусад мэргэжэлтэдтэй хамта хэды һарын туршада тэндэ байжа, техникэ хэрэглэхэ түрүү дүй дүршэлөө, үйлэдбэриие эмхидхэхэ арга дүршэлөө хитад нүхэдтэй андалдан абалсаа һэмди.

Хитадай Арадай Республикын горнягууд энэ һайн һайхан зорилготой туһаламжыемнай баяртайгаар абажа, ёһотой аха дүүгэй, коммунистнуудай-интернац и о н алистнуудай нэрэдэ хүрэмөөр туһална гээд энээнииемнай тодорхойлоо бэлэй. Харин мүнөө Хитадай хүтэлбэрилэгшэд олон жэлэй туршада бэхижэһэн манай арадуудай хани барисаае муудхааха һэдэлгэ гаргана.

Үнэн сэхэ ленинец Никита Сергеевич Хрущев толгойлогшотой манай партиин ЦК үндэһэ баримтагүйгөөр хэлэгдэһэн хитад хүтэлбэрилэгшэдэй бэшэгтэ намдуу харюу үгэнэ. Манай партинуудые нэгэдүүлдэг зүйлнүүд дээрэ үндэһэлжэ, харилсаагаа һайжаруулха бүхы хэмжээнүүдые КПСС-эй ЦК абана. Энэнь эгээл зүб зам болоно.

С. Н. Серегин,
Социалис Ажалай Герой, № 3-БИС шахтын начальник.
Чистяково (Донецкэ область), июлиин 15. (ТАСС).

КПСС-эй зүб хэмжээнүүдые абажа байһаниинь арсашагүй

...хада һаяхан болоһон эхэ-...дэй Бүхэдэлхэйн конгресс-...саад байнаб. Конгресстэ ... Хитадай делегаци энэ үр-...глаанда бүхы дэлхэйн тү-...эл бодолтой эхэнэрнүүдэй ...һаа ондоо хараа бодол-...игаа.

...К-тай арсалдаата асуудал-...раа үгэсэ ойлголсохын тү-...анай парти бүхы зохихо ...энүүдые абана. Энэнь хүн ...дэ эли тодо ха юм. Дэлхэйн ...охи дайнай үедэ совет эхэ-...уд туйлай ехэ хохидолдо ... Дэлхэйн термоядерна ...байлдаа хэжэл бүхы дэлхэй дээрэ социализм, коммунизм илаха гэжэ тоолодог хүнүүдэй һанамжые зүб дээрэ яашье тоолохогүй.

Хитадай Арадай Республикын бии болоһон жэл би тэндэ ошоо һэм. Тэндэ коммунистнуудай, хүдэлмэришэд, таряашадай тон эрхимээр угтаһыень мартахагүйб. Харин мүнөө КПК-гай ЦК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй манай партиин ажал ябуулгые муушалжа байһандань гэмшэлтэй.

Найля Базарова,
Казагай ССР-эй Наукануудай академиин академик.

Ленинэй заабариһаа гарахагүйбди

Марксизм-ленинизмын үзэл сурталай ямаршье хазагайралтагүй байхын түлөө Ленинэй заабариһаа гарахагүйбди. Тиимэһээ Ураалай заводуудай машина бүтээдэг хүдэлмэришэд, коммунистнууд партийнабэшэ хүнүүд КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэгые хүсэдөөр дэмжэнэбди.

Зүгөөр Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй манай туһаламжа тухай мартадаг байһандань, ондоо хараа шугам бэелүүлжэ байһандань гэмшэхээр.

Бидэнэр Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые ажалаараа улам улам бэхижүүлхэ, дэлхэйн бүхы арадуудтай хани барисаагаа улам һайжаруулха байнабди.

А. И. Храмцов,
Уралмашзаводой хүдэлмэрилэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.
Свердловск, июлиин 15. (ТАСС).

Янош Кадар Эрхүүдэ

ЭРХҮҮ, июлиин 16. (ТАСС). Нүхэр Янош Кадар толгойлогшотой Венгриин Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци Ташкентһээ тусхай самолёдоор мүнөөдэр үдын хойно Эрхүү ерэбэ. Арадай Венгриин, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар Эрхүүгэй аэродром шэмэглэгдэнхэй. Һаяхан Москваһаа эндэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд Л. Н. Ефремов, КПСС-эй Эрхүүгэй промышленна обкомой нэгэдэхи секретарь П. Б. Кацуба, мүн ажалшадай депутадуудай Эрхүүгэй областной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр А. В. Гриценко, В. Ф. Мальцев, КПСС-эй Эрхүүгэй горкомой нэгэдэхи секретарь Л. Г. Ширяевский болон тусхай тушаалтай бусад хүнүүд ехэ айлшадаа угтаба. Арадай Венгриин түлөөлэгшэдые городой хүн зоной олон түлөөлэгшэд ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаба. Хүдөөгэй облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. В. Гриценко Венгриин ханинарые Эрхүүгэй областиин ажалшадай зүгһөө халуунаар амаршалаа. Суглараршадта хани халуунаар угтагдажа, нүхэр Янош Кадар аэродром дээрэ харюугай үгэ хэлэбэ.

МОСКВА. Июлиин 11-дэ Кремль соо КПСС-эй Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд Венгриин социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Венгриин революционно хүдэлмэришэн-таряашанай правительствын түрүүлэгшэ Янош Кадар толгойлогшотой Венгриин Арадай Республикын партийно-правительственна делегацитай уулзажа хөөрэлдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хөөрэлдөөнэй урда тээ.

ТАСС-ай фотохронико.

Янош Кадарай һамганиинь Ленинградта айлшална

ЛЕНИНГРАД, июлиин 16. (ТАСС). ВСРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Венгриин революционно хүдэлмэришэн-таряашанай правительствын түрүүлэгшэ Янош Кадарай һамганиинь Мария Кадар мүнөөдэр Ленинград ерэбэ. Н. П. Хрущева, В. П. Брежнева, Венгриһээ СССР-тэ байдаг элшэн сайдай һамганиинь Клара Сипка, СССР-һээ Венгридэ байдаг элшэн сайдай һамганиинь Е. Т. Денисова айлшантаяа хамта тэндэ ерэлсэбэ.

М. Кадар, тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд үдын урда тээ Петродворец ошожо хараба.

М. Кадар Ленинградта хоёр үдэр байха.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэ

НЭЭМЭЛ БЭШЭГ*)

Советскэ Союзай партийна организацинуудта, бүхы коммунистнуудта

Аха дүү партинуудтай гаргаhан соёл сурталай талаар арсалдаануудаа КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда абаашадаг болоо. Хитадай органууд Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай КНР-эй байгуулhан экономическа, худалдаа наймаанай холбоо барисаагаа hуладуулжа захалаа. КНР-эй Правительствын үүсхэлээр Советскэ Союзтай хэдэг Хитадай худалдаа наймаанай хэмжээн hүүлэй гурбан жэлэй туршада гурба дахин шахуу хороогдоо; комплектнэ түхеэрэлгэнүүдые худалдан абалта 40 дахин бага болоо. Энэ хоролто хитад хүтэлбэрилэгшэдэй үүсхэлээр ушараа. КНР-эй хүтэлбэрилхы хүнүүдэй иимэ харгы замда оройhондонь бидэнэр шаналнабди. Совет-хитадай холбоо барисаае саашаданьнье хүгжөөхэ, хани харилсаа хүгжөөхэ шухала гэжэ бидэнэр тоолодог байгаабди, мүнөөшье тоолонобди. Энэ хэрэг хоёр таладаа ашата туhатай, нэн түрүүн арадай Хитадта ашата туhатай байха байгаа. Юуб гэхэдэ, Хитад орон Советскэ Союзhаа, бусад социалис оронуудhаа ехэ туhаламжа абажа байдаг юм. Советскэ Союз Хитадтай үргэн холбоо барисаа урданьнье хүгжөөжэ байгаа, мүн мүнөөшье энээнэй багадуулхын бэшэ, харин үргэдхэхын хойноhоо оролдоно. КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд нэн түрүүн социалис оронуудтай экономическа холбоо барисаагаа хүгжөөхэ тухай оролдохо ёhотой байгаа гэжэ hанагдаа hэн. Теэд тэдэнэр тад hөөргэ ябуулга хэдэг болоо, тиихэдээ эдэ ябуулгануудайнгаа КНР-эй экономикодо хохидол үзүүлжэ байhаниинь тооногүй.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд энэ холбоо барисаанайнгаа хэнэй гэмээр hуладаhан тухай өөрынгөө арадта зүбөөр хэлээгүй. Хитадай коммунистнуудай дунда, энээнhээ байтагай хүн зоной дунда КПСС-эй гадаадын болон дотоодын политикые муушалха, совет оронда харша hанал бодол hүжэрөөхэ зорилготойгоор үргэн пропаганда дэлгэрүүлэгдэhэн байгаа.

КПСС-эй ЦК эдэ буруу ябуулганууд тушаань хитад нүхэдэй анхарал хандуулаа hэн. Тоосоо болон арсалдаануудай гараха зэргээр али нэгэн партиие нэгэ ушарта магтажа, нүгөө ушартань хараал шэрээлдэ хүртөөжэ байхаар арадые баадхажа болохогүй гэжэ бидэнэр хитад нүхэдтэ хэлэhэн бэлэйбди. Аха дүү партинуудай хоорондохи арсалдаан саг зуурын ушар гэжэ коммунист бүхэндэ мэдээжэ, харин тиихэдэ социалис оронуудай арадуудай хоорондохи харилсаанууд хэтэ мүнхэдөө тогтонижодог ха юм.

Гэбэшье хитад хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй нүхэр ёhоной hануулгые ушар бүхэндэнь алад гаража, хитад-совет харилсаае саашаданьнь хурсадхажа байгаа.

1961 оной эсэсhээ хитад түлөөлэгшэд уласхоорондын демократическа организацинуудта өөhэдынгөө алдуутай хараа бодолые сэхэ баалалтын аргаар нэбтэрүүлхые оролдоно. 1961 оной декабрьда эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй Стокгольмдо болоhон сесси дээрэ хитад делегаци эб найрамдалай, буу зэбсэг хуряахын түлөө Бүхэдэлхэйн конгрессые зарлалгада эсэргүүсэ. 1962 оной туршада хитад түлөөлэгшэдэй hүйдхэлтэ ябуулгануудай гэмээр профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин, эб найрамдалай тала баримталагшадай Бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй, Афро-азиатска hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөнэй, Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федерациин, Эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн демократическа федерациин болон бусад олон организацинуудай ажал ябуулга таhалдаха аюулда хүргэгдөө hэн. Мошидо болоhон Ази, Африкын оронуудай арадуудай hаналаа нэгэдэлгын III конференцидэ Европын социалис оронуудай афроазиатска hаналаа нэгэдэлгын комитедүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалсалгада эсэргүү байhанаа Хитадай түлөөлэгшэд мэдүүлээ hэн. Хитадай делегациин хүтэлбэрилэгшэ «сагаан шарайтанай эндэ хэхэ юумэн үгы» гэжэ совет түлөөлэгшэдтэ мэдүүлээ. Джакартада болоhон журналистнуудай конференци дээрэ хитад түлөөлэгшэд совет журналистнуудые бүрин эрхэтэй хабаадагшад болгохогүй гэhэн hэдэлгэ гаргаа. Энээнэйнь шалтагаан юуб гэхэдэ, Советскэ Союз Азиин оронуудай тоодо ородоггүй... гэhэн байгаа.

hаяхан үнгэрhэн Эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй диилэнхи олониие хахасалгын ябуулга хээ, политическэ алдуутай хараа шугам баримталаа гэжэ хитад нүхэдэй гэмнэhэниинь тааруугүй, гайхалтай байна. Юуб гэхэдэ, бүхы газар түбинүүдэй эхэнэрнүүдтэ хандаhан хандалга баталалгада конгрессто хабаадаhан 110 оронуудhаа оройдоол хоёророной — Хитадай, Албаниин түлөөлэгшэд хандалгада эсэргүүгээр голосовалаа. Эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы олон миллион эхэнэрнүүд зэргэ алхамаар бэшэ, харин оройдоол хоёрхониинь лэ зүбөөр, зэргэ алхамаар ябажа байна гээ hаа, үнэхөөр лэ гайхалтай бэшэ аал!

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй КПСС-тэй, бусад аха дүү партинуудтай гаргаhан арсалдаанай богонихон түүхэ иимэл даа. Энэ түүхэ юу харуулнаб гэхэдэ, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд өөhэдынгөө тусхай хараа шугамаа коммунис хүдэлөөнэй ниитэ хараа шугамда эсэргүүгээр табина, тэрээндэ баалалта хэхээ, мүнөө үе сагай үндэhэн асуудалнуудаар өөhэдынгөө гүнзэгы алдуутай хараа бодолдо баадхан оруулхые hэдэнэ.

II.

Нэгэ талаhаа, КПК-гай, нүгөөдэ талаhаа, КПСС-эй, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй хоорондохи арсалдаануудай гол удхань ямар байна гээшэб? Иимэ асуудал КПК-гай ЦК-гай июниин 14-нэй бэшэгтэй танилсаhан хүн бүхэн табиха байна.

Энэ бэшэгэй олохон тобшололнуудынь даб дээрээ ойлгожо ядамаар байжашье болохо: хитад нүхэдүүд нихэдээ хэнтэй арсалдана гээшэб? Жэшээнь, социалис революциие буруушаадаг гү, али империализмын урдаhаа тэмсэхэ ёhогүйбди гэдэг, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дэмжэхэ ёhогүйбди гэдэг коммунистнууд бии аал? КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд иимэрхүү үгэнүүдые яахадаа тиимэ нэтэрүүгээр хэлэнэ гээшэб?

Мүн иимэшье асуудал гаража магад: олохон шухала асуудалнуудаар хитад нүхэдэй бэшэг соогоо найруулhан хараа бодолнуудые юундэ зүбшөөжэ болохогүйб? Дайн сэрэг ба эб найрамдал мэтын үндэhэн шухала асуудалыешье абаад үзэебди. КПК-гай ЦК бэшэг соогоо эб найрамдал тухай, амгалан ёhоор зэргэ оршохо тухай хэлэнэ.

Ушар удхань ямар бэ гэбэл, хитад нүхэдүүд мүнөө үеын тон шухала асуудалнуудаар марксистско-ленинскэ партинуудай заабаринуудай урдаhаа добтолжо эхилхэ зуураа, нэгэдэхеэр, КПСС-эй болон бусад марксистско-ленинскэ партинуудай хэзээдэшье баримталдаггүй үзэл бодолнуудые, эдэ партинуудта харша үзэл бодолнуудые няана, хоёрдохёор, коммунис хүдэлөөнэй документнүүдhээ абтаhан формулонуудые болон заабаринуудые үгэ хүүрээрээ мэдэрhэн хэбэр үзүүлжэ, өөhэдынгөө алдуутай үзэл hаналые, буруу хараа бодолые хитад нүхэдүүд далдалхаяа оролдоно. Эб найрамдалай түлөө, социальна ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёhоор зэргэ оршохын түлөө арадуудай тэмсэлэй урдаhаа, буу зэбсэг хуряалга гэхэ мэтын урдаhаа эсэргүүсэн сэхэ тэмсэжэ орооhаа, бүхы дэлхэйн коммунистнуудай, эб найрамдалда дуратай арадуудай үмэнэ өөhэдынгөө хараа бодолые элишэлэн мэдүүлжэ, тэдэниие бэеhээ холодуулха байгаа. Тиимэhээ арсалдаанай ехэ болохо тудам, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй хараа бодолой hула байhанайнь эли болохо тудам эдэ хүтэлбэрилэгшэд тиигэжэ далда хэхэ арга хэрэглэнэ. Хитад нүхэдэй иимэ аргые хараадаа абаагүй hаа, хажуу тээhээ харахада, миил хооhон шэнжэтэй арсалдаан боложо байhан хэбэртэйгээр, шухалын шухала асуудалнуудтай огто холбоогүй имагтал ганса нэгэн формулировконууд тухай хэлэгдэжэ байhан хэбэртэйгээр үзэгдэжэшье магадгүй.

Үнэхөөрөө болохоор, арадуудай тон шухала аша туhада хабаатай асуудалнууд арсалдаануудай гол дундань байна.

Энэ хадаа дайн сэрэг ба эб найрамдал тухай асуудалнууд, дэлхэйн социалис системын үүргэ ба хүгжэлтэ тухай асуудал, «ганса нэгэн хүндэ шүтэлгын» үзэл бодолдо болон бодото хэрэгтэ эсэргүү тэмсэл тухай асуудалнууд, дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй тэмсэлэй стратеги ба тактика тухай асуудалнууд болоно.

Эдэ асуудалнуудые ажабайдал өөрөө табяа, социалис оронуудта, бүхы дэлхэй дээрэ болоhон гүн ехэ хубилалтанууд, социализм ба империализм хоёрой хоорондохи хүсэнүүдэй тэнсүүриин hүүлэй жэлнүүдтэ хубилhан хубилалтанууд, манай хүдэлөөнэй хүгжэхэ шэнэ ехэ арга боломжонууд табяа. Тиин коммунис хүдэлөөн тэдэ асуудалнуудта харюу үгэхэ ёhотой байгаа, дэлхэйн хүгжэлтын мүнөөнэй шатын эрхэ байдалда, эрилтэнүүдтэ тааралжатай генеральна хараа шугам зохёожо, тиимэ харюу үгөө.

Коммунис партинуудай нэгэн адли hанамжын ёhоор, бүхы коммунис хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ шэнэ шата нээhэн КПСС-эй XX съезд энэ талаар угаа ехэ үүргэ дүүргээ. Тиимэ сэгнэлтэ 1957 оной Деклараци дотор, мүн 1960 оной Мэдүүлгэ дотор бэшэгдэhэн байгаа. Эдэ болбол мүнөө үедэ коммунис хүдэлөөнэй ниитэ политическэ хараа шугамые найруулhан, компартинуудай хамтаараа зохёоhон документнүүд мүн.

Теэд КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд энэ хараа шугамда зүришэн, мүнөө ондоо хараа шугам гаргаба. Тэдэ хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг хараа бодолынь гол шухала асуудалнуудаар коммунис хүдэлөөнэй ниитэ хараа шугамhаа улам бүри ондоол боложо байна.

Энэнь нэн түрүүн дайн сэрэг ба эб найрамдал тухай асуудалда хабаадана.

Дайн сэрэг ба эб найрамдал тухай асуудалнуудые сэгнэлгээр, эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хандаха талаар тодо бэшэ, үг маг болохо ямаршье ушарнууд гараха ёhогүй — юундэб гэхэдэ, эндэ арадуудай хуби заяан тухай, бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяан тухай хэлэгдэнэ бшуу.

Дайн сэрэг ба эб найрамдал тухай асуудалнуудаар КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд хадаа бидэнтэй, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнтэй үндэhэн шухала асуудалнуудаар арсалдаатай болоод байна гэжэ партидаа, арад зондоо сэб сэхэ хэлэхэ уялгатайбди гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно. Тэдэ арсалдаа алгасаануудай уг удхань гэбэл, дэлхэйн термоядерна дайе зайсуулха арга боломжо тухай, социальна ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёhоор зэргэ оршохо тухай, эб найрамдалай түлөө тэмсэл ба дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтэ хоёрой хоорондохи холбоон тухай иимэ шухалын шухала асуудалнуудта тад ондоогоор хандагдана.

Манай парти XX, XXII съезднүүдэйнгээ шиидхэбэринүүд дотор, дэлхэйн коммунис хүдэлөөн Деклараци ба Мэдүүлгэ дотороо эб найрамдалай түлөө, дэлхэйн термоядерна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө тэмсэлые угаа шухала зорилго болгон коммунистнуудай үмэнэ табиhан байгаа. Бидэнэр дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй ямар байhыень үнэн зүбөөр сэгнэнэбди, тиигээд иимэ тобшолол хэнэбди: империализмын уг удхань хубилаагүйшье hаа, дайн сэрэгэй болохо аюулай зайсуулагдаагүйшье hаа, мүнөөнэй эрхэ байдалда эб найрамдалай хүсэнүүд хамтаараа оролдон, дэлхэйн шэнэ дайе зайсуулжа шадаха юм. Эб найрамдалай хүсэнүүдэй гол шухала түшэг тулгууринь хани барисаата хүсэн түгэлдэр социалис гүрэнүүд мүн.

Дай хэдэг арга хэрэгсэлнүүдэй үндэhөөрөө хубилhыень, тиимэhээ дайн сэрэгэй ямар хойшолонтой байхыень бидэнэр мүн лэ үнэн зүбөөр хараадаа абанабди. Манай зуунжэлэй тэнгээр байгуулагдаhан ракетно-ядерна зэбсэг хадаа дайн сэрэг тухай түрүүшын hанамжануудые хубилгаа. Тус зэбсэг hандарал хюдалгын үзэгдөөгүй ехэ аюулта хүсэтэй юм. Оройдоо нэгэл томо термоядерна бомбо тэhэрээ hаа, дэлхэйн нэгэдэхи, хоёрдохи дайнуудые оруулалсан, урда тээхи бүхы дайнуудта хэрэглэгдэhэн бүхы дайшалхы хэрэгсэлнүүдэй тэhэрэлгэhээ үлүү ехэ хүсэтэй байха юм гэжэ хэлэбэл, ойлгосотой болоно. Харин тиимэ бомбонууд олон мянгаадаар хээтэй бшуу!

Иимэ аюулые коммунистнууд хараадаа абангүй байха эрхэтэй аал? Термоядерна дайнай аюул тухайда арад зондоо сэхэ руунь бидэ хэлэхэ ёhотой гээшэ гүбди? Заатагүй хэлэхэ ёhотойбди гэжэ бидэ тоолонобди. Энэмнай хитад нүхэдүүдэй хэлэдэгэй ёhоор, «hүрдүүлмэ» нүлөө олониитэ зондо үзүүлхэгүй байна. Харин тад hөөргэ, мүнөөнэй дайн сэрэгэй тухайда үнэн зүбөөр хэлээ бол, сэрэгэй аюулай гуламта болгошо империализмын урдаhаа эсэргүүсэн, эб найрамдалай түлөө тэмсэхэдэнь олониитэ зоной хүсэ зоригые, эршэ шадалые элсүүлэн батадхаха байна.

Дэлхэйн термоядерна дайе уридшалан зайсуулхын түлөө арадуудай тэмсэлые эмхидхэн толгойлхо гээшэ коммунистнуудай түүхэтэ зорилго мүн.

Дэлхэйн шэнэ дайе уридшалан зайсуулха гээшэ бодото дээрээ хүсэд бэелүүлэгдэмээр зорилго мүн. Мүнөө үедэ гүрэнүүдэй хоорондо дайн сэрэгүүд заата бэшэ болохогүй гэhэн тон ехэ удха шанартай тобшолол манай партиин XX съезд хээ hэн. Энэ тобшолол юрэ hайн найхан хүсэл эрмэлзэлэй үрэ бэшэ, харин дэлхэй дээрэхи ангинуудай хүсэнүүдые үнэн зүбөөр, тон нарин научна ёhоор шэнжэлhэнэй аша үрэ юм; тэрэ тобшолол дэлхэйн социализмын асари ехэ хүсэ шадалда үндэhэлнэ. Энэ асуудалаар бидэнэй баримталдаг үзэл бодолые дэлхэйн бүхы коммунис хүдэлөөнэйхин дэмжэнэ. «Дэлхэйн дайе уридшалан зайсуулжа болохо»; «бүмбэрсэг дээрэ социализмын бүрин илахаhаа бүри урид, дэлхэйн зарим хубида капитализмын үлөөд байхада, дэлхэйн дайе обществын дундаhаа огтолон зайсуулха бодото арга бии болохо юм»,— гэжэ Мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Энэ Мэдүүлгэ доро хитад нүхэдэйшье гар табяатай байха.

Харин КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг хараа бодолынь ямар гээшэб? Империализмын бии байгаа сагта дайн сэрэгые усадхахын аргагүй; амгалан ёhоор зэргэ оршолго хадаа хооhон бодол, энэ болбол социалис оронуудай гадаадын политикын генеральна, гол ёhон мүн; эб найрамдалай түлөө тэмсэл революционно тэмсэлдэ hаад хэнэ гэжэ КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй номнодог тезисүүд юун гэhэн удхатай гээшэб?

Тэдэ тезисүүд хадаа дайн сэрэгэй ба эб найрамдалай асуудалнуудаар дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй баримталдаг ниитэ хараа шугамда хитад нүхэдэй зүришэжэ байhыень харуулна. Хитад нүхэдүүд дэлхэйн шэнэ дайе уридшалан зайсуулха арга боломжодо этигэнэгүй, эб найрамдалай болон социализмын хүсые балай тооногүй, империализмын хүсые үлүү ехэдэ тоолоно, сэрэгэй аюулай урдаhаа эсэргүүсэн тэмсэхэ хэрэгтэ олониитэ арад зониие элсүүлхэ ябадал бодото дээрээ буруушаана.

Тиихэлээрээ, социалис оронуудай арадуудай, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин, демократическа болон эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй тэмсэжэ, дайн сэрэг үүдхэгшэдэй түсэбые буруутуулха байhандань, манай үетэнэй ба саашанхи үеын зоной аша туhада амгалан байдал туйлажа шадаха байhандань хитад нүхэдүүд этигэнэгүй гээшэ ха. Хитад нүхэдэй революционно хэбэртэй бардам үгэнүүдынь ямар бодолнуудыень далдалнаб? Энэнь хүдэлмэришэн ангиин хүсэ шадалда, тэрэнэй революционно шадабарида этигэдэггүй, амгалан ёhоор зэргэ оршолгодошье, ангиин тэмсэлдэ пролетариадай илаха илалтадашье этигэдэггүй ябадал болоно. Дайн сэрэгые уридшалан зайсуулхын түлөө тэмсэлдэ эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд нэгэдэнэ. Тэдэ хүсэнүүд ангиингаа шанарай талаар, ангиингаа аша туhа хамгаалгын талаар ондо ондоо байдаг юм. Зүгөөр тэдэ хүсэнүүдые эб найрамдалай түлөө, дайн сэрэг уридшалан зайсуулхын түлөө тэмсэл нэгэдүүлнэ. Юундэб гэбэл, атомна бомбо гээшэ ангиин ёhые баримта болгодог бэшэ, харин тэhэрhэн лэ газартаа дайралдаhан лэ хүниие бултыень үгы хэдэг байна.

Хитад нүхэдэй дурадхадаг замаар ябаха болоо hаа, арад түмэниие коммунис партинуудhаа холодуулха гэhэн удхатай юм. Коммунис партинууд эб найрамдалай түлөө үсэд шангаар, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, арадуудта хүндэтэй болоhон байна.

Социализм эб найрамдал хоёрые мүнөө үргэн ниитэ арад зон таhаршагүй холбоотой гэжэ ойлгодог!

Хитад нүхэдүүд термоядерна дайнай бүхы аюулые эли бодо хүсэд тооногүй. «Атомна бомбо гээшэ саарhан барас мүн», атомна бомбо «оройдоошье аюултай бэшэ»,— гэжэ тэдэ батална. Түргэхэн лэ империализмые үгы хэхэ гээшэ гол шухала, харин ямар аргаар, ямар гээлтэ хоролтотойгоор энээниие туйлахаб — тэрэ асуудал балай шухала бэшэ гэдэг. Теэд хэндэ балай шухала бэшэб гэжэ асуумаар байна. Термоядерна дайнай болоо hаа, хосорон hалаха олон зуун миллион хүнүүдтэ гү? Тиимэ дайнай болоо hаа, түрүүшын хэдэн час соо үнэhэн тоборог болгогдохо гүрэнүүдтэ гү? Хэншье, тэрэ тоодо ехэ ехэ гүрэнүүдшье олон миллион хүнүүдэй хуби заяагаар наада хэхэ эрхэгүй юм. Дэлхэйн дайе арадуудай дундаhаа огтолон зайсуулхын тула, хүнүүдые олоорнь хюдаха, хүн түрэлтэнэй хүгжэн бадаралгын үнэтэ баялигуудай хосорон hандарха ябадал уридшалан болюулхын тулада бүхы шадалаhаа оролдодоггүйшүүлые зэмэлэн буруушааха хэрэгтэй.

Революциин аша туhада «хохидол хосорол заатагүй гараха» хэбэртэйгээр КПК-гай ЦК-гай июниин 14-нэй бэшэг соо оло дахин хэлэгдэнэ. Хитадай зарим харюусалгатай хүтэлбэрилэгшэд дайнай үедэ олон зуун миллион хүнүүдые гарзада оруулжа болохо байhан тухай мүн лэ мэдүүлнэд. «Илаhан арадууд хадаа хосорhон империализмын hандаран hалаhан газарта капиталис байгуулалтаhаа мянга дахин hайн цивилизаци тон түргэнөөр бии болгохо, үнэхөөрөө гоё hайхан срээдүйгөө байгуулха»,— гэжэ «Ленинизм мандаг!» гэhэн КПК-гай ЦК-гай зүгhөө hайшаагдаhан суглуулбари соонь хэлэгдэнэ.

Ракетно-ядерна дэлхэйн дайнай hүүлээр ямар тиимэ «hандаран hалаhан газарай» үлэхэ байhан тухай хитад нүхэдүүд бодоно гээшэ гү гэжэ тэдээнhээ асуултай байна.

Олон миллион хүнүүдэй хүүр үхэдэл дээрэ «мянга дахин hайн цивилизаци» байгуулха тухай бододог хитад хүтэлбэрилэгшэдэй үзэл бодолые КПСС-эй ЦК дэмжэхэгүй байна — манай бүхы парти, бүхы совет арад энэ хэрэгтэ бидэниие нэгэн дуугаар дэмжэнэ гэжэ найданабди. Хитад хүтэлбэрилэгшэдэй тиимэ hанамжанууд марксизм-ленинизмын үзэл сурталда үндэhөөрөө зүришэнэ.

Империализмые үгы хэхын тулада ямар арга дурадханаб гэжэ хитад нүхэдhөө асууха ёhотой байна.

Империализмые, капитализмые үгы хэхэ ёhотой гэжэ бидэ үнэн зүрхэнhөө тоолонобди. Капитализмын заатагүй хосорхо ябадалда этигэхэhээ гадна, мүн ангиин тэмсэлэй ашаар, шадаал hаа, түргэнөөр капитализмын хосоруулагдахын тулада бидэ бүхы шадалаараа оролдонобди. Энэ түүхэтэ асуудалые хэн шиидхэхэ ёhотойб? Нэн түрүүн өөрынгөө авангард — марксистско-ленинскэ парти түрүүтэйгээр орон бүхэнэй хүдэлмэришэн анги, ажалшан арад шиидхэхэ ёhотой.

Хитад нүхэдүүд ондоо юумэ дурадхана. «Хосорhон империализмын hандаран hалаhан газарта», ондоогоор хэлэбэл, дайн сэрэг hүжэрөөжэ, «hайн hайхан срээдүй байгуулагдаха»,—гэжэ хитад нүхэдүүд сэхэ хэлэнэ. Тиихэ болоо hаа, амгалан ёhоор зэргэ оршолгын гол ёhон, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэл үнэхөөрөөшье хэрэггүй байгаа. Бидэ иимэ балмад замаар ябахагүйбди: иимэ зам гээшэ марксизм-ленинизмын гол удхада зүришэнэ.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда дэлхэйн дайн термоядерна дайн болохо байhаниинь мэдээжэ. Империалистнууд өөрынгөө мэдэлдэ бии байгаа али бүхы хэрэгсэлнүүдые хэрэглэнгүйгөөр хэзээдэшье hайн дураараа байраhаа буухагүй, hайн дураараа хуурсагта орохоёо хүсэхэгүй байна.

Термоядерна зэбсэгые «саарhан барас» гэжэ нэрлэдэг хүнүүд энэ зэбсэгэй аюумшагта хүсэн тухай хүсэд hайн мэдэнэгүй гээшэ ха.

Бидэ энээниие үнэн зүбөөр хараадаа абанабди. Бидэ термоядерна зэбсэгые өөhэдөө хэдэгбди, тиин иилээд олоор хээдшье байнабди. Энэ зэбсэгэй аюумшагта хүсые бидэ hайса мэдэнэбди. Хэрбээ бидэнэй урдаhаа империалистнуудай дайн сэрэг hүжэрөөгөө hаа, эзэрхэг түримхэйнэртэ эсэргүүсэн энэ аюулта зэбсэг хэрэглэхэhээ түбэгшөөхэгүй байхабди. Теэд манда добтолго хээгүй hаань, энэ зэбсэгые бидэ түрүүлжэ хэрэглэхэгүйбди.

Марксистнууд-ленинецүүд бата бэхи эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэхэдээ, амгалан байдалые империализмhаа гуйна бэшэ, харин революционно марк-

систско-ленинскэ партинуудые нягтаар жагс
хы оронуудай хүдэлмэришэн ангиие нягт
сааха, өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй, национал
даанхай байдалай түлөө тэмсэдэг арадуудые
жагсаах, социалис гүрэнүүдэй экономическ
оборонно хүсэ шадалда түшэглэхэ аргаар т

Термоядерна дайнда хосорхо хуушан дэлх
даран hалаhан газарта hайн hайхан ерээд
гуулха тухай дурадхадаг хитад нүхэдүүдhэ
асууха дуран хүрэнэ: империализмын эзэрх
гаа оронуудай хүдэлмэришэн ангитай энэ ас
хитад нүхэдүүд зүбшөө ха гү? Таанар
hүжэрөөхыетнай, тиин империалистнуудые
зууpаа, манай оронуудые үгы хэхыетнай б
нарhаа гуйна аалди гэжэ капиталис орону
дэлмэришэн анги тэдэндэ лаб харюусаха
гээд монополистнууд, империалистнууд нил
хэн бүлэг хүнүүд байдаг, харин капиталис о
хүн зоной гол хубинь хүдэлмэришэн анги,
таряашад, ажалшан интеллигенци болодо
Хаана империалист байнаб, хаана ажалша
наб гэжэ атомна бомбо мэдэдэггүй—иимэ б
ехэ талмайнуудта тэhэрдэг, тиимэhээ нэгэ м
стын хажуугаар олон миллион хүдэлмэриш
хэгдэхэ байгаа. Бидэнэй ажамидарха, бидэнэ
тэмсэл хэхэ асуудалнуудые маанарай түлөө
хэ ямар эрхэтэй хүмта—бидэ баhал социали
лөө ха юмбибди, теэд социализмые дэлхэйн
жэрөөжэ бэшэ, харин ангиин тэмсэл хэжэ т
хүсэнэбди.

Хитад нүхэдүүдэй тиимэ асуудал табяа h
питализмые усадхахын түлөө тэмсэлдэ анг
баримталха ябадал бэшэ, харин ямар нэгэ
доо зорилго табигдана гэжэ хуулита ёhон
түрэмөөр байна. Хэрбээ хуушан дэлхэйн
hалаhан газарта дарлагшадайшье, дарлуул
шье булагдан хосоршоо hаа, «hайн hайхан е
хэн байгуулха гээшэб?

Энээнтэй дашарамдан, иимэ юумэ ан
абангүй байжа болохогүй: «Бүхы оронуудa
таринар нэгэдэгты!» гэhэн уряа дотор харуу
ангиин интернационалистическэ ёhоор х
орондо хитад нүхэдүүд «Зүүн тээhээ боло
хин Баруун тээхи hалхинhаа булюу байна»
гиин удхагүй лозунгые үсэд нэтэрүүгээр н

Манай парти социалис революциин асу
даар марксистско-ленинскэ, ангиин хараа
бата шууд баримталха, тиихэ зуураа орон б
тор революциие гадаа тээпээ сэрэгэй хам
гаргангүйгөөр хүдэлмэришэн анги, ажалш
бэелүүлхэ гэжэ тоолодог.

Хэрбээ эрьюу тэнэг империалистнуудай да
hүжэрөөгөө hаа, капитализмые арадуудай ха
ха, үгы хэхэ байhаниинь арсалтагүй. Зүгөөр
дые түлөөлдэг коммунистнууд, социалис г
мын түлөө үнэн сэдьхэлhээ тэмсэгшэд дэлхэ
дай хүүлхэгүйн тула бүхы хүсөөрөө оролд
той. Тэрэ дайнда олон зуун миллион хүнүүд
байна бшуу.

Арад зоной аша туhые үнэхөөрөө сэгнэд
шье парти дэлхэйн шэнэ дай уридшалан зай
түлөө, социальна ондо ондоо байгууламжат
нүүдэй амгалан ёhоор зэргэ оршохо ябадал х
түлөө тэмсэлдэхи харюусалгаяа мэдэрэнгүй
шадахагүй юм.

Манай партиин хараа шугамые элирүүлэн
ха зуураа, нүхэр Н. С. Хрущев иигэжэ хэ
«Империализмын байгаал сагта, колониализм
гаал сагта сүлөөрэлгын дайнуудшье болохо.
даа революционно дайнууд мүн. Тиимэ дай
ложо боломоор байхаhаа гадна, заатагүй
юм. Юундэб гэбэл, колонизаторнууд өөhэды
раар бэеэ даанхай байдал арадуудта ол
бшуу. Тиимэhээ арадууд имагтал тэмсэл хэ
тоодо зэбсэгтэ тэмсэл хэжэ, өөрынгөө эрхэ
бэеэ даанхай байдал олохо байна». Советс
национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе тон
дэмжэнэ. Вьетнамай, Египедэй, Ирагай, А
Йеменэй арадуудта, Кубын арадта болон бү
дуудта манай ороной үзүүлhэн бодото туhа
тухайда бүгэдэ мэдэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис парти
ёhоор зэргэ оршолгын ленинскэ гол ёhые
гадаадын политикын генеральна хараа шуг
соносхон тунхаглаад, тэрэ ёhо гуримаа хэ
гүйгөөр хүтэлбэри болгоно. 1953 онhоо эхилж
гаяа КПСС-эй XX съездын hүүлээр, эб най
да дуратай манай политика тон ехэ эдэбхит
олониитэ арад түмэнэй аша туhада уласхо
харилсаанай бүхы ябасадань манай энэ по
үзүүлдэг нүлөөнь ехэ болоо.

Империалис оронуудhаа гадна, мүн
оронуудтай, колониальна дарлалтаhаа hа
лөөрhэн оронуудтайшье бидэнэй тогтооhон х
нуудай гол ёhонууд «амгалан ёhоор зэргэ о
гэдэг ойлгомжоор лэ хизаарлаха ябадалые
талдаг хэбэртэйгээр хитад нүхэдүүд бидэн
хардан хэлэнэ. Энээнэй огто тиимэ бэшэ бай
барисаанай ба хани ёhоор туhалалсалгын гол
циализмын оронуудай хоорондохи харилсаа
гаа гол ёhон болгон эгээн түрүүшээр бидэнэй
hыемнай, сүлөөрhэн арадуудта али болохо
бүхы хэмжээгээр бидэнэй туhалдагые хитад
hайн мэдэжэ байна. Теэд хитад нүхэдүүд
дые тон ондоогоор харуулбал өөhэдтэмнай
гэжэ ямаршьеб hаналтайгаар тоолоно.

Эб найрамдалай ба уласхоорондын аюул
далай түлөө, буу зэбсэгые бүгэдэ ниитээр
хуряахын түлөө, дэлхэйн хоёрдохи
үлэгдэлнүүдые зайсуулхын түлөө, уласхооро
салдаата бүхы асуудалнуудые хэлсээ хэжэ
хын түлөө Советскэ Союзай хэдэг үсэд ша
сэлынь аша үрэ асарhан байна. Бүхы дэлх
манай ороной нэрэ хүндэнь хэзээ хэзээнэйх
манай уласхоорондын байдал хэзээ хэзээ
бата юм. Советскэ Союзай, бусад социалис
дай экономическа болон сэрэгэй хүсэ шада
үргэлжэ бэхижэдэг дээрэhээ, эдэ оронуудай
рамдалда дуратай гадаадын политика бэ
дээрэhээ иимэ байнабди.

Амгалан ёhоор зэргэ оршолгын ленинскэ
дые бидэ бэелүүлдэг байгаабди, бэелүүлнэб
лүүлхэшьебди гэжэ КПСС-эй ЦК мэдүүлнэ
даа совет арадай үмэнэхи, бүхы бусад ор
арадуудай үмэнэхи уялгамнай гэжэ мана
тоолоно. Эб найрамдал хангаха гээшэ соци
темые бэхижүүлгэдэ, тиихэлээрээ сүлөөрэлгы
лэй бүхы ябасада, дэлхэйн революциин ябa
системын бүри ехээр нүлөөлхэдэнь үлэмжэ
туhалха гэhэн удхатай юм.

Дайн сэрэгэй, эб найрамдалай болон
ёhоор зэргэ оршолгын асуудалнуудаар нэгэ
КПСС-эй, марксистско-ленинскэ бусад пар
нүгөө талаhаа, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй
до ондоо хараа бодолтой байhаниинь 1962

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной июлиин 18.

*) Үргэлжэлэл. Эхининь манай газетын июлиин 17-ой номерто.

...оветскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй
НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта).

...далайда болоһон кризисэй үедэ илангаяа то... ...ргадаа бэлэй. Тиихэдэ уласхоорондын угаа кризис болоод байгаа: үнгэрэгшэ жэлэй ок... ...хидал адляар термоядерна дайнай аюулда ...элтэн тиимэ дүтэ хэзээдэшье орожо ерээгүй

...бска кризисэй үедэ ракетэнүүдээ Кубада ...аа, бидэнэй «авантюристическэ» алдуу гар... ...бэртэйгээр, хожомынь ракетэнүүдээ Кубаһаа абаашахадаа, американска империализмын ...идэнэй «һүгэдэн унаһан» хэбэртэйгээр хитад ...д батална.*

...баталамжанууд бодото баримтануудтай огто ...гүй.

...эрөө болоходоо хэрэг ушар ямар байгааб? ...эсэргүүсэн, США-гай империализмын зэбсэг... ...олго мэнэ мэнэ хэхэеэ байһан тухай бодото ...нууд КПСС-эй ЦК-да, Советскэ правительст... ...и байгаа. Эзэрхэг түримхэй добтолгодо ха... ...хын тула, Кубын революциие ёһотой һайнаар ...хын тула эгээн эрид шууд хэмжээнүүдые ...ухала гэжэ бидэ хүсэд тодоор ойлгожо бай... Хараал шэрээл табихадашье, һануулга мэ... ...үүдые хэхэдэшье империалистнууд ойлгохо... ...бээ «тон шанга һануулгануудшье» гэжэ нэр... ...дэнээ хоёр зуун таби дахин дабтаашье ...периалистнууд ойлгохогүй байна.

...революциие хамгаалха шухала байһан ..., Советскэ правительство болон Кубын пра... ...во Кубада ракетэ абаашаха гэжэ хэлсэһэн Юундэб гэбэл, энэнь Америкын империализ... ...аһаа эзэрхэг түримхэй добтолго хэхэ яба... ...уридшалан болюулха имагтал ганса бодото ...а байһан юм. Кубада ракетэ абаашахада ...һатай байгааб гэбэл, Кубын урдаһаа доб... ...болоо һаа, тиимэ добтолго эмхидхэгшэдтэ ...н ракетнэ зэбсэг хэрэглэжэ, э...д шанга ха... ...илто хэгдэхэ һэн. Советскэ Союзай болон ...гһөө абтаһан шууд шанга хэмжээн Аме... ...империалистнуудые тон ехээр бахардуулһан ...убада сэрэгэй добтолго хээ һаа, тэрэ харюу... ...нгөө газар дайдые угаа ехэ аюулда оруул... ...жэ американска империалистнууд түүхэдэ ...үүшынхеэ мэдэрээ һэн.

США Куба хоёрой хоорондо тиихэдэ зүришэлдөөн боложо байгаа бэшэ, харин ...зэбсэгтэй хоёр эгээн томо гүрэнүүдэй хоо... ...лалдаан болохоёо байгаа бшуу. Тиимэһээ ...далайн оршондохи кризис бага газарта бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэршэхэ байгаа. Дэл... ...моядерна дайнай бодото аюул ерээд байгаа

...оршон байдалда хоёр арга бии байгаа: нэ... ..., «галзуунуудай» (американска империализ... ...н хархис, эзэрхэг түримхэй түлөөлэгшэдые ...эрлэнэ) үйлөөр боложо, дэлхэйн термоядер... ...үдхэхэ замда орохо, үгы һаа ракетэнүүдэй ...дахада бии болоһон арга боломжонуудаа хэ... ...рэ кризисые амгалан ёһоор шиидхэхэ тухай ...голсожо, Кубинска Республикада эсэргүү ...хүүлхэгүй али бүхы хэмжээнүүдые абаха ...айгаа.

...ье мэдэһээр, бидэ хоёрдохи замыень шэлэ... ...аабди, тиин зүб юумэ хээбди гэжэ найда... ...анай бүхы арад зон баһал тиигэжэ бодоно ...э найданабди. Совет хүнүүд өөрыгөө хам... ...шадаха байһанаа, революциин хэрэгые, со... ...н хэрэгые хамгаалжа шадаха байһанаа ...н бодото дээрэнь гэршэлэн харуулаа юм. ...а дайн сэрэгэй ямар ехэ гашуудал зоболон, хохидол, гээлтэ хоролто асардаг байһыень ...үүдһээ һайнаар хэншье мэдэхэгүй.

...добтолго хэхэгүй, өөрынгөө союзнигуудые ...бтолгоһоо барижа байха гэжэ США-гай ...ьствын уялга абаа һаа, ракетнэ зэбсэгээ ...гаргажа абаашаха тухай туйлагдаһан хэл... ...бын арадай баатар тэмсэл, эб найрамдалда ...арадуудай зүгһөө Кубын арадые дэмжэһэн ...адаа юушье хэхээр бэлэн байһан Америкын ...листнуудай тон балмад муухай бүлэгүүдэй ...аналые буруутуулаа һэн. Энээнэй эсэстэ ре... ...но Кубые хамгаалжа, дэлхэйе абаржа ша... байна.

...адар болоһон кризисэй үедэ Кеннедиин ...ьствашье мэдээжэ зэргын бодомжотой зүйтэй юумэ хээ гэжэ бидэнэй мэдүүлхэдэ, ...эдүүд энэ мэдүүлгыемнай «империализмые ...» хэбэртэйгээр тоолоно. Буржуазна бүхы ...ьстванууд али бүхы хэрэг үйлэеэ хэхэдээ, ...мжогүйгөөр хэнэ гэжэ хитад нүхэдүүд үнэ... ...одоно гээшэ гү?

...й холын хараатай зоримгой хараа шугам ...нэй ашаар, баатарлиг Кубын арадай, тэрэ... ...тельствын хатуу зоригтой байһанай ашаар ...ын, эб найрамдалай хүсэнүүд империализ... ...ис хүсэнүүдые хазаарлажа, дайгаар жүрөө... амгалан тайбан байдал баадхаха аргатай ...руулан харуулба. Энэ ушар хадаа үнэн бо... найрамдалай, социализмын хүсэнэй полити... ...лалта мүн болоно; энэ хадаа империализ... ...үүдэй, сэрэгэй балмад политикын буруу болоно.

...ашаар хубисхалша Куба амгалан тайбан ...ажаһууна, социалис революциин нэгэдэмэл ...а, Кубын арадай вождь Фидель Кастро Ру... ...далга доро социализм байгуулжа байна.

...н Холбоото Штадуудай президенттэй үгэеэ ..., Карибска далайн райондохи шахардуу ...далые усадхаха эхи табихада, хитад нүхэд Союзые харааха, элдэбээр хэлэхэ талаар ...шалгараа һэн, эдэнэр империалистнуудай ...гэшье үгэдэ үнэншэжэ болохогүй гэжэ ба... ...йба.

...хэйн, хоёр системын: социализм ба импе... ...н байһан үе сагта бидэнэр ажаһуунабди. ...а эдэ хоёр системын оронуудай хоорондохи ...уудта гараһан бүхы асуудалнуудые ямар... ..., хөөрэлдөө хэнгүйгөөр, гансал зэбсэгэй хү... ...хэгдэхэ һэн гэхэ болоо һаа, бүтэхэгүй бай... ...э болоо гээшэ һаа, дайн сэрэг таһалдахагүй ...ээниие бидэ буруушааха байнабди.

...алистнуудай юуншье гээ һаань, тэдээндэ ...олохогүй, тэдэнэр заатагүй мэхэлхэ гэжэ ...д баталан хэлэнэ. Теэд найдахагүйһөө гад... ...омжотойгоор хаража үзэхэ шухала ха юм. ...далайн районд охи шахардуу шанга байдал ...аһанһаа хойшо найман һара үнгэрбэ. Тиин ...правительство хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, Ку... ...руу нэбтэрэн ороногүй. Бидэнэр Кубаһаа ракетэнүүдээ асарха уялга абаһан байгаабди, тэрэнээ дүүргээбди.

Энээнһээ гадна хэрбээ США-гай империалистнуудай хэлэһэн үгэеэ эбдэжэ, Кубын газар руу нэбтэржэ орохо болоо гээшэ һаань, Кубын арадта туһалхабди гэжэ бидэнэр Кубын арадта уялгаяа үгөө һэмди, баһа тэрэнээ мартажа болохогүй байна бшуу даа. Америкын империалистнуудай булимтаран орохо болоо һаань, Кубын газар дээрэһээшье туһаламжа үзүүлэгшэдээл адляар совет газар дайдаһаашье бидэнэрэй Кубын арадта туһалжа шадаха байһаниие үнэн зүбөөр бододог хүн бүхэн һайса ойлгожо байдаг. Иимэ туһаламжа үзүүлхэдэ ракетэнүүд агаарта нэгэ бага удаан саг соо ябаха юм бэзэ, зүгөөр тэдэнэй тудаха шадалынь дутуугүй мэргэн байжа магад.

Аха дүүгэй һаналаа нэгэдэлгын, ёһото интернационализмын политика бэелүүлнэ гэжэ Советскэ Союзай правительствын хараа шугамые Кубын революциин хүтэлбэрилэгшэдэй сэгнэжэ байһан сэгнэлтыень хитад нүхэд юундэ иимэ үсэд нэтэрүүгээр буруушааха болоо юм? Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй һанаан юундэ иимэ дутууб? Кубада добтолон орохо ябадал зайсуулжа, дэлхэйн дай зогсоожо шадаһанда тиигээ юм гү?

Карибдахи шахардуу шанга байдалай үедэ КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй хараа шугам ямар байгааб? Эгээл иимэ бэрхэшээлтэй үедэ хитад нүхэд Советскэ правительствын тон зүб, зоримгой хараа шугамда өөһэдын тусхай хараа шугам зүришүүлэн табяа. Өөһэдын тусхай ямар бэ даа ойлгомжые хүтэлбэри болгон, эдэнэр гол түлэб США-гай эзэрхэг түримхэй империализмда бэшэ, харин КПСС-тэ, Советскэ правительствада эсэргүү шүүмжэлэл хэһэн гээшэнь оромгүй.

Империализм гээшэ ямаршье үе сагта дэлхэйн дайе эхилжэ болохо гэжэ энээнэй урда тээ хэлэдэг КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд эгээл харюусалгатай үе сагта дайшалхы хани нүхэр байгаагүй, харин шүүмжэлэгшын һуури эзэлэнхэй байгаа. Тэдэ үдэрнүүдтэ Кубын революциие хамгаалха талаар бодото хэмжээнүүд тухай хитад хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлгэнүүдые хэншье дуулаагүй байха. Харин тиигэхынгээ орондо Хитадай хүтэлбэрилэгшэд Карибска далайн районд охи шахардуу шанга байдалые улам һүжэрөөхэ гэжэ оролдодог байба, зүрилдөөнэй гал руу хуурай мүшэр хаяжа байгаа.

Дайн байлдаанай, эб найрамдалай асуудалнуудта КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй бодото хараа шугам аргагүй элеэр гаража ерэнэ ,буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлые огтолон сэгнэдэггүй байхаһаа гадна, зорюута тоохогүй ябадал гаргана. Хитад нүхэд үнгэржэ ерэхэдээ коммунистнууд иимэ асуудал табиха ёһогүй гэжэ хэлэнэ. Тиихэдээ марксизм-ленинизмые урдаа бариха һанаатай, буу зэбсэг хуряаха гээшэ нэгэ талаһаа «бүтэхэгүй», нүгөө талаһаа оройдоо үлүү гэжэ тодоруулхые оролдоно. Цитатануудаар наада хэн, эдэнэр дэлхэй дээрэ социализмын бүрин хүсэдөөр илаһан лэ хойно буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряажа болохо хэбэртэйгээр баталха һанаатайнууд.

Буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгэһээ дэлхэй дээрэхи байдалай шахардуу байхадань, ядерна зэбсэг улам ехэдхэжэ, империалистнуудай хүн түрэлтэниие дэлхэйн дайнай гал дүлэн руу оруулха аюулай тохёолдоод байхада, марксистнууд бүхы дэлхэй дээрэ социализмын илан мандахые хүлеэгээд, һууха ёһотой аал?

Тиихэ ёһогүй, сагай эрилтын үмэнэ миин байха гээшэ гэмтэ хэрэг болоно.

Арад зоной үмэнэ өөһэдынгөө харюусалгые мэдэрдэг ёһото марксистнууд-ленинецүүд энээниие үнинэй ойлгонхой, хэдэн олон жэлэй турша соо буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряахын, ядерна зэбсэг туршалгые, тэрэниие огтолон хорихын түлөө нэтэрүү шанга тэмсэл хэжэ байдаг, саашадаашье хэхэ байна.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэдээ, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряаха тухай лозунг табихадаа бидэнэр арад зоной гол үндэһэн зорилгоһоо үндэһэлнэбди, бодото байдалые хаража үзэнэбди, тохёолдохо бэрхэшээлнүүдһээ нюдөө далдалнагүйбди. Буу зэбсэг хуряаха тухай хэлсээе унжагайруулха, тэрэниие таһалдуулха гэжэ империалистнууд бүхы юумэ хэжэ байгаа юм aаб даа, энэнь эдээндэ ашатай туһатай ха юм. Буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрһэнэй ашаар эдэнэр баяжадаг, капиталис оронуудай арад зонуудые һүрдүүлэн гартаа барижа байдаг ха юм. Теэд бидэнэр уһанай урадхуул руу тамарха, империализмын һанаагаар байха, эб найрамдалые хангаха, буу зэбсэг хуряахын түлөө бүхы хүсэнүүдые элсүүлхэһээ арсаха аалди?

Үгы. Тиигэхэ болоо һаа, эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй үмэнэ, үһөө нэхэгшэдэй, империалистнуудай үмэнэ гараа үргэһэнтэй адли болохо бшуу. Хүдэлмэришэн анги, бүхы арадуудай ажалшад буу зэбсэг хуряажа, дайн байлдаае зайсуулхыень империалис гүрэнүүдые баадхажа шадаха гэжэ бидэнэр тоолонобди. Тиигэхын тулада эдэнэр нэн түрүүн өөрынгөө хүсэ сэгнэжэ, нэгэдэхэ ёһотой.

Империализм ба дайн байлдаанай хүсэнүүдтэ дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин эмхидэнги хүсэн урдаһаань табигдаха ёһотой. Энэ хүсэн материальна түгэлдэр хүсэндэ, империализмда эсэргүү байһан социалис оронуудай бэеэ хамгаалхы хүсэндэ түшэглэдэг булюу арга боломжотой байна ха юм. Империализмын дура зоргоороо аашалжа байдаг саг үни хада үнгэрэнхэй. Октябриин һүүлээр түрүүшын арбан жэлэйхидэ орходоо мүнөө байдал тад ондоо болонхой, тиихэ үедөө мүнөөнэйхидэ орходоо манай орон гансаараа байгаа, һулашье байһан. Мүнөө дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй тэнсүүри тад ондоо боложо хубиланхай. Иимэ болоод байхадаа дайн байлдаан заатагүй болохо гэһэн хараа бодол баримталха гээшэ социализмын хүсэндэ этигэхэгүй ябадал гаргаһан, хүсэл найдабарияа гээһэн, булигдаха һанал бодолдо абтаһан ябадал болоно.

Иимэрхүү энэ хараа бодолоо «революционно» дээрэ тоолоод, дайн байлдаан заатагүйл болохо юм гэжэ байгаад ходол хэлэжэ байхада болохо юм. Зүгөөр иимээр хандаха гээшэ өөрынгөө хүсэндэ этигэхэеэ болиһон, империализмһаа айһан ябадал болохо болоно.

Буу зэбсэг хуряаха хэрэгтэ һаалта хэжэ байдаг түгэлдэр хүсэнүүд империалис лагерьта үшөө бии байһаар. Эгээл энэ хүсэнүүдые сухарюулхын тулада энээндэ эсэргүүгээр арад зониие бодхоохо, арад зоной хүсэл эрмэлзэл дүүргэхыень тэдэниие баадхаха хэрэгтэй ха юм.

Арад зон буу зэбсэг хуряалгаха хүсэлэнтэй, энэ зорилго дүүргэхын түлөө арадуудай тэмсэлэй манлай, эмхидхэлшэнь коммунистнууд лэ юм гэжэ эдэнэр этигэжэ байна.

Буу зэбсэг хуряахын түлөө манай тэмсэл хадаа миин лэ тактикын тулада хэгдэнэ бэшэ. Бидэнэр үнэхөөрөө буу зэбсэг хуряалгаха хүсэлэнтэйбди .Энээндэ марксизм-ленинизмын сурталай үндэһэ баримталнабди. Буу зэбсэг хуряаха арга боломжо бии, энээниие «эб найрамдалай найдабари мүн» гэжэ үнгэрэгшэ зуун жэлэй эсэс багаар үшөө Ф. Энгельс заагаа бэлэй. Манай үе сагта буу зэбсэг хуряаха лозунг хадаа түрүүшынхеэ бодото зорилго болгогдон В. И. Ленинээр табигдаһан юм. буу зэбсэг бүрин хүсэдөөр гү, али заримыень хуряаха тухай түрүүшын совет дурадхалнууд 1922 ондо Генуэзскэ конференци дээрэ табигдаһан байгаа. Энэмнай Ленинэй мэндэ байха үедэ табигдаһан юм, буу зэбсэг хуряаха тухай дурадхалые өөрөө тодорхойлһон байна.

Буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэл болбол дайн сэрэгые зайсуулха шухала баримта мүн болоно, империализмда эсэргүү хүсэтэ тэмсэл болоно. Энэ тэмсэлдэ хүн түрэлтэнэй олонхи хубинь социалис лагерай талада байна.

Хитад нүхэд «юумэнэй үзүүрээр үзүүртэй юумэнтэй тэмсэхэ» гэһэн лозунг хаядаг байна, тиигэхэдээ уласхоорондын байдалые зөөлэрүүлхэ, «хүйтэн дай» болюулха хэрэгтэ шэглүүлһэн социалис бусад оронуудай политикада энээнээ зүришүүлэн табина. Иимэрхүү уряа лозунг хадаа үнэндөө «дайнай хяра дээрэ байлгаха» гэһэн империалис хараа шугамай тээрмэ руу уһа эюулһэнтэй адли болоно, буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрхэ хараа шугам баримталагшадта туһалһан удхатай болоно. Иигээд байхадаа уласхоорондын шахардуу шанга байдал үлөөхэ, улам шангадхаха, илангаяа СССР США хоёрой хоорондохи байдал шангадхаха гэжэ КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд тоолоно гээшэ ха гээд һанахаар болоно. Советскэ Союз болбол хорото аашануудта тэрээгээрэнь лэ харюусаха һэн, империалис лагерайхидай «галзуунуудай» зүүһэн зангада орохо һэн, уршагта хэрэг, эзэрхэг түримхэй ааша гаргаха талаар империалистнуудай мүрысөө хүлеэжэ абаха һэн гэхэ гү, али эб найрамдал батадхахын түлөө мүрысэхэ бэшэ, харин дайн байлдаа үүдхэхын түлөө мүрысэхэ һэн гэжэ эдэнэр бодомжолно гээшэ ха.

Иимэ замда орохо гээшэ дэлхэйн бүмбэрсэгые, арадуудай ажана байдалые аюулда оруулха гэһэн удхатай юм. Арадуудай аша туһые үнэтэй дээрэ тоолодог коммунистнууд иимэ харгыгаар хэзээшье ябахагүй.

Империализмда эсэргүү арадуудай тэмсэлэй, бэлэдхэгдэжэ байгаа шэнэ дайнда эсэргүү, колонито оронуудта империалистнуудай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү, ондоо оронуудай газар дээрэ империалистнуудай сэрэгэй баазануудта эсэргүү, буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгэ гэхэ мэтэдэ эсэргүү тэмсэлэй шухала аргануудай нэгэн хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэл, олон ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха ёһо гурим болоно. Энэ тэмсэл гээшэмнай хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай аша туһада зорюулагданхай, иимэ удхатай байхадаа энэмнай ангиин тэмсэл мүн болоно.

Атомна болон водородно бомбонуудай унажа эхилхые хүлеэнгүйгөөр дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайсуулха тэмсэл ябуулха ёһотой гэһэн Мэдүүлгэ доторхи тобшололые манай парти, аха дүүгэй бүхы партинууд ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгон хэрэглэнэ, һанажа байна. Энэ тэмсэлые эгээл мүнөө ябуулха хэрэгтэй, тиихэдээ үдэрһөө үдэртэ хүсэеэ шангадхаха шухала. Эзэрхэг түримхэйшүүлэй амые саг соонь татаха, дайн сэрэг зайсуулха, тэрээниие носоохогүй,—эдэ бүгэдэмнай эгээл шухала болоод байна. Эб найрамдалай түлөө мүнөөдэр тэмсэхэ гээшэ айхабтар ехэ һэрижэтэй байха, империализмын хараа шугамые ходо элишэлэн гаргаха, дай жүрөөдэгшэдэй элдэб ааша, уршагта хэрэгыень хёрхоор хаража байха, дайн сэрэгэй хараа шугам баримталдаг хүнүүдтэ эсэргүүгээр арад зоной нангин хүсэл бодол үргэхэ, эб найрамдалай бүхы хүсэнүүдэй эмхидэлые дээшэлүүлхэ, эб найрамдалай түлөө арад зоной эдэбхитэ ажал ябуулгые ходоо шангадхаха, шэнэ дайн сэрэгтэ дурагүй бүхы гүрэнүүдэй харилсаа бэхижүүлхэ гэһэн удхатай.

Эб найрамдалай түлөө, эбэй ёһоор зэргэ оршон һуухын түлөө тэмсэл империализмын фронтые һуладхана, хэтэрхэй хархис этэгээдүүдые арад зонһоо холодхоно, хүдэлмэришэн ангиин хубисхалша тэмсэлдэ, арадуудай национальна сүлөөрэлгын тэмсэлдэ туһална.

Эб найрамдалай түлөө, эбэй ёһоор зэргэ оршохын түлөө тэмсэл хадаа империализмда эсэргүү революционно тэмсэлтэй нягта холбоотой юм. «Эбэй ёһоор зэргэ оршон һууһан эрхэ байдалда капиталис оронуудта ангиин тэмсэл улам хүгжөөхэ, колонито, дулдыданги оронуудай арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө үргэдхэхэ арга боломжо байгуулагдана. Хубисхалша ангиин тэмсэлэй, национальна сүлөөрэлгын тэмсэлэй амжалтанууд гээшэмнай эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха ябадалые бэхижүүлнэ» гэжэ 81 компартинуудай Мэдүүлгэ соо бэшэгдэнхэй.

Эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха үе сагта пролетариадай ангиин тэмсэл, национальна эрхэ сүлөөгэй түлөө арадуудай тэмсэлдэ шухалын шухала илалтанууд һүүлэй жэлнүүдтэ туйлагдаа, дэлхэйн революционно хүдэлөөн амжалтатайгаар хүгжэжэ байна.

Эгээл иимэһээ ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбэй ёһоор зэргэ оршон һуухын түлөө тэмсэлые империализмда, колониализмда эсэргүү тэмсэлһээ, бэеэ даанхай байдалай түлөө, социализмын түлөө тэмсэлһээ таһалха, эдэ хоёрые бэе бэедэнь зүришүүлэн табиха (хитад нүхэд иигэнэ) гээшэ эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха гэһэн ёһо гуримые хооһон үгэ болгоһон, тэрэнэй ёһото удхые хаяһан, империализмтай эрид шууд тэмсэл хэхэ шухала байһые, эб найрамдалай, эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха тэмсэлые тоогоогүй ябадал болоно, энэмнай империалистнуудтал лэ туһатай хэрэг болоно бшуу.

Ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха ёһо гуримые мүлжэгшэд ба мүлжүүлэгшэдэй, дарлагшад ба дарлуулагша ангинуудай хоорондохи, олониитэ ажалшад ба империалистнууд хоёрой хоорондохи харилсаанда хабаадуулна гээд КПК-гай ЦК июниин 14-нэйнгөө бэшэг соо коммунис партинуудые гэмнэнэ. Энэмнай аха дүү партинуудые бузар муухайгаар хардаһан хардалга, худал хуурмаг үгэ болоно, коммунис партинууд эзэд баядтай хэдэг пролетариадай ангиин тэмсэлые толгойлдог, революционно тэмсэлые, империализмда эсэргүү үнэн зүб сүлөөрэлгын дайе ходоодоо дэмжэдэг гээшэ.

КПСС-тэ болон аха дүүгэй бусад партинуудай урдаһаа тэмсэлдэ КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй табидаг баримтануудынь даншье тулюур, тиимэһээ эдэнэр элдэб мэхэ гохо хэхэ баатай болоно. Эдэнэр түрүүшээр өөһэдынгөөл һанажа хэлэһэн ямаршье үндэһэгүй баримтануудые маанад дээрэ тохоһон бэеэрээ, һүүлээрнь бидэнэрээ гэмнэжэ эхилнэ, тэдэл баримтануудаа баһа буруушаажа, баһа маанадтаяа тэмсэжэ ороно. КПСС болон аха дүүгэй бусад партинууд революциһаа арсана, ангиин тэмсэлые эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха ёһо гуримаар һэлгэнэ гэһэншүүгээр дан тэнэг тайлбаринуудынь эгээл иимэ байнал даа. Эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха тухай бидэнэр хэлэхэдээ, социалис оронуудай капитализмын оронуудтай харилсаха гүрэн хоорондын харилсаанууд тухай хэлэнэбди гэжэ манай ямаршье политкружогто булта мэдэжэ байдаг юм. Эбэй ёһоор зэргэ оршон һууха гэһэн ёһо гурим хадаа капиталис гүрэнүүдэй эбсэшэгүй ангинуудай хоорондохи харилсаанда яашье хабаатай бэшэ, энэ ёһо гуримые буржуазида эсэргүү хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ, тэрэнэй ангиин хэрэгэй түлөө, колонизаторнуудта эсэргүү дарлагданги арад зоной тэмсэлдэ хабаадуулжа огтолон болохогүй. КПСС хадаа үзэл бодолой талаар эбэй ёһоор зэргэ оршохо гээшые эрид шууд буруушаадаг гээшэ. Энэмнай өөһэдыгөө марксистнууд-ленинецүүд гэжэ тоолодог бүхы хүнүүдэй бэлэхэнээр ойлгохоор юрын лэ ойлгомжо гээшэ ааб даа.

III.

Сталинда һүгэдэн шүтэлгын хойшолонгуудта эсэргүү тэмсэл тухай асуудалаар КПК болбол КПСС-тэй болон марксистско-ленинскэ бусад **партинуудтай** ехэ арсалдаатай байна.

КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгые хамгаалагшадай, Сталинай алдуутай үзэл бодол тараагшадай үүргэ бэе дээрээ абаа. Нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгын үедэ бии байһан гуримуудые, тэрэ үеын соёл сурталые болон ёһо заншалые, тэрэ үеын хүтэлбэриин түхэл маягуудые болон арга методүүдые бусад партинуудта абхуулха гэжэ тэдэнэр һэдэнэ. Энэ үүргэ һайн бэшэ, энэ хадаа нэрэ хүндэшье, алдар солошье олгохогүй гэжэ сэхэ хэлэе. Марксистнууд-ленинецүүдые, түрүү хүнүүдые нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгые хамгаалгын зам дээрэ хэншье гаргажа шадахагүй!

Нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгын хойшолонгуудта эсэргүү тэмсэл дотор манай партиин, нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедэй хатуу зүрхэтэй, эрэлхэг зоригтой, ленинскэ ёһоной принципиальна байһыень совет арад, дэлхэйн коммунис хүдэлөөн сэгнэхэ ёһоорнь сэгнээ.

Ажалшадай түгэлдэр хүсые хадаалжа байһан хүшэр хүндэ дарамтые һалгаажа, совет обществын хүгжэлтые түргэдхэхын тулада, манай партиин иимэ юумэ хэһэниие булта даа мэдэнэд. Бидэнэртэ агуу ехэ Ленинэй зааһан социализмын уг зорилгые эрхэ засаг хэтэрүүлжэ, зоргоороо аашалжа бузарлаһан юумэһээ сэбэрлэхын тула манай парти иимэ юумэ хэһэн байна. Нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэхэ үедэ болоһон гашуудалта үйлэ хэрэгэй хэзээшье дабтагдахагүйн тулада, социализмын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы хүнүүдэй манай дүй дүршэлһөө һургаал абахын тулада манай парти иимэ юумэ хээ.

Марксизм-ленинизмдэ харша зүйл мүн болохо нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэхэ ябадалда, тэрэнэй хорото хойшолонгуудта эсэргүү тэмсэлые бүхы коммунис хүдэлөөн зүбөөр ойлгоһон, дэмжэһэн байна. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдшье энээниие тэрэ сагтаа ойлгоһон, тэдэнэр КПСС-эй XX съездын уласхоорондын айхабтар ехэ удха шанар тухай хэлэһэн байха.

1956 оной сентябрьда Хитадай Компартиин VIII съездые нээхэдээ нүхэр Мао Цзэ-дун иигэжэ хэлэһэн байгаа:

«Совет нүхэд, совет арад Ленинэй заабаряар болоо. Тэдэнэр богонихон болзор соо толотомо ехэ амжалтануудые туйлаа. Тэрэшэлэн КПСС-эй һаяхан болоһон XX съезд дээрэ политическэ олохон зүб заабаринууд зохёогдоһон, парти доторхи дутуу дунданууд буруушаагдан шүүмжэлэгдэһэн байгаа. Тэдэнэрэй хүдэлмэри саашадаа имагта ехээр хүгжэхэ байха гэжэ этигэл найдамтайгаар хэлэжэ болоно».

Съезд дээрэ нүхэр Лю Шао-циин хэһэн КПК-гай ЦК-гай политическэ тоосоон дотор энэ сэгнэлтэ иигэжэ үлэмжэ үргэнөөр заагдаһан байгаа.

«Энэ оной февраль соо болоһон Советскэ Союзай Коммунис партиин XX съезд дэлхэйн удха шанартай шухалын шухала политическэ событи мүн болоно. Энэ съезд гансал зургаадахи табан жэлэй айхабтар ехэ түсэбые болон социализмын хэрэгые саашадань хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан шухалын шухала хэдэ хэдэн политическэ заабаринуудые зохёоһон, парти дотор нилээд ехэхэн хойшолонгуудтай байһан нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгые шүүмжэлһэн бэшэ, мүн эбтэйгээр зэргэ ажабайлгые, уласхоорондын хани харилсаае саашадань хүгжөөхэ талаар дурадхалнуудые оруулһан, улас хоорондын түгшүүрилые һуладхуулха хэрэгтэ гайхамшагта юумэ хэһэн байна».

КПК-гай тэрэл VIII съезд дээрэ нүхэр Дэн Сяо-пин партиин Устав доторхи хубилалтанууд тухай элидхэл соогоо иигэжэ хэлээ һэн:

«Парти дотор бүхы гол асуудалнуудаар шиидхэбэринүүд ганса хүнөөр бэшэ, харин зохихо коллективээр абтаха гэжэ ленинизм эринэ. КПСС-эй XX съезд хамтаараа хүтэлбэрилгын гол ёһо хэлбэрилтэгүйгөөр сахилгын, нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэхэ ябадалда эсэргүү тэмсэлэй шухалын шухала удха шанарые гайхалтай һайнаар тайлбарилаа. Эдэ тайлбаринуудынь гансашье КПСС-тэ бэшэ, мүн дэлхэйн бүхы оронуудай бусад коммунис партинуудта айхабтар ехээр нүлөөлөө».

«Пролетариадай диктатурын түүхэтэ дүй дүршэл тухай үшөө дахин» гэһэн (1956 оной декабрь) «Жэньминь жибао» газетын редакциин мэдээжэ статья соо хитад нүхэд иигэжэ бэшээ:

«Советскэ Союзай Коммунис партиин XX съезд Сталинда һүгэдэн шүтэлгые зайсуулха хэрэгтэ, Сталинай ехэхэн алдуунуудые элирүүлхэ, Сталинай алдуунуудай хойшолонгуудые усадхаха хэрэгтэ айхабтар ехэ эршэ зоригтой, хатуу зүрхэтэй байба. Бүхы дэлхэй дээрэ марксистнууд-ленинецүүд болон коммунизмын хэрэг дагадаг хүнүүд алдуунуудые заһалгада зорюулагдаһан Советскэ Союзай Коммунис партиин хүсэл оролдолгые дэмжэнэ, совет нүхэдэй хүсэл оролдолгын хүсэд амжалтатай байхые хүсэнэ».

Тэрэнь иимэл байна гээшэ.

Юумэ зүбөөр ойлгодог ямаршье хүн хитад хүтэлбэрилэгшэдэй энэ хэлэһэн юумые КПК-гай ЦК-гай июниин 14-нэй бэшэг соо хэлэгдэһэнтэй сасуулаад үзэбэл, тэдэнэр манай партиин XX съездэ үгэһэн сэгнэлтэеэ бултыень хубилгаа гэжэ ойлгохо байха.

Иимэ гол ёһоной асуудалнууд дотор иигэжэ тогтууригүй ябадал гаргажа болохо гээшэ аал? Тиигэжэ болохогүй байһаниинь элитэ. Нэгэ һаа, энэ гол ёһоной асуудалнуудаар хитад хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй ЦК-тай урдань арсалдаагүй байгаа гээшэ гү, үгы һаа, эдэ бүхы хэлэһэн зүйлнүүдынь бултадаа худал хуурмаг байба гээшэ гү гэһэн хоёр зүйлэй али нэгэн болоно.

Бодото байдал гээшэ үнэн бодото зүйлые һайнаар сэгнэхэ арга мүн байһаниинь мэдээжэ.

КПСС-эй XX, XXI, XXII съезднүүдэй хараа шугамые бэелүүлһэн ябадал манай ороной ажабайдалдахи ямар ехэ гайхамшагта үрэ дүнгүүдтэ хүргэһыень бодото байдал эли тодоор гэршэлэн харуулна. Ленинскэ гол ёһонуудые болон партийна ажабайдалай гуримые һэргээн бодхоохо тээшэ манай

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

* ...үү баталамжанууд 1963 оной мартын 8-да ...«Коммунистическэ партиин мэдүүлгэ тухай» ...жибао» газетын түрүү статья дотор хэгдэһэн

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэ

Н Э Э М Э Л Б Э Ш Э Г

(Үргэлжэлэл. Эхининь 2—3-дахи нюурта).

партиин эрид шууд эрьелтэ хэһэнһээ хойшо үнгэрһэн арбан жэл соо совет общество экономикоёо хүгжөөхэ, соёл культурые, эрдэм наукые дээшэлүүлхэ, арадай жаргалта байдалые һайжаруулха хэрэгтэ, обороной хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, гадаадын политикын амжалтанууд дотор үнэхөөрөө гайхамшагта ехэ үрэ дүнгүүдые туйлаа.

Нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгын үедэ айдаг, этигэл ядадаг байдал, арадай ажабайдалда хоро хүргэдэг байһан оршон байдал хэтэ мүнхэдөө бусалтагүйгөөр үнгэрөө. Совет хүнэй һайн ажабайдалтай, социализмын аша туһа абадаг болоһон баримтые арсажа болохогүй. Шэнэ байра абаһан хүдэлмэришэнһөө (иимэ хүнүүд хэдэн миллион юм!), үтэлхэдөө хангагдаһан пенсионерһээ, элбэг дэлбэг юумэтэй болоһон колхозниһоо, нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгын үедэ зэмэгүй аад, зобоһон, мүнөө эрхэ сүлөөгөө, һайн нэрэеэ бусаажа абаһан хэдэ хэдэн мянган хүнүүдһээ асуугаад үзыт, — тиигэбэл таанар КПСС-эй XX съездын ленинскэ хараа шугамай илалтын совет хүндэ бодото дээрээ ямар удхатай байһыень мэдэхэт.

Эхэ, эсэгэнь, аханарынь үнэн сэхэ хүнүүд юм, тэдэнэр өөһэдөө манай общество дотор хэрэггүй этэгээдүүд бэшэ, харин совет Эхэ ороной хүндэдэ хүрэмөөр хүсэд эрхэтэ хүбүүд болон басагад гэжэ мэдэрэгдэхэ гээшэ ямар удхатайб гэжэ нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгын үедэ эхэ, эсэгэеэ хюдуулһан хүнүүдһээ асуугаад үзыт.

Промышленность, хүдөө ажахы, соёл культура, эрдэм наука, искусство — бидэнэрэй хайшаашье хараа һаа, хаа хаанагүй хурдан түргэн урагшаа дабшана. Манай замбуулинай онгосонууд мүнөө Замбуулинай дайда соогуур ябажа байна. Мүн энээн дээрэһээшье совет арадые манай партиин зүб шугамаар хүтэлбэрилжэ байһаниинь толотомо элеэр харагдана.

Совет хүнэй аша туһын түлөө, тэрэнэй ажабайдалые һайжаруулхын түлөө манайда бүхы юумэн хэгдээ гэжэ тоолодоггүй байһамнай элитэ. Энэ гол ёһые бэелүүлгэ гансал манай дура зоригһоо дулдыдаха бэшэ гэжэ совет хүнүүд ойлгоно. Коммунис общество байгуулха, материальна зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэй. Тиимэһээ манай хүнүүд материальна болон оюун бодолой үнэтэ зүйлнүүдые түргэнөөр байгуулхын, коммунизмын илалтые дүтэлүүлхын тулада эршэмтэй шангаар ажаллана. Бидэнэрэй зүб замаар ябажа байһаниие, манай хүгжэлтын сэрээдүйн хараае эли тодоор хаража байһыемнай бүхы хүнүүд хаража шадаха байна.

Коммунизм байгуулгын тодорхой түсэб КПСС-эй Программа соо хараалагданхай. Энэ түсэбые бэелүүлгэ хадаа совет арадта эгээн һайн ажабайдал хангаха, «хүн бүхэнһөө шадалайнь зэргээр, хүн бүхэндэ хэрэглэмжынь зэргээр» гэһэн коммунизмын гуримда удаа дараалан дамжан оролгын эхи табиха байна.

Коммунис общество байгуулгын агууехэ түсэб мүн болохо КПСС-эй Программые хитад нүхэд муушалхые һэдэнэ гэжэ дуулахада совет хүнүүдтэ жэгтэй, зэрлиг юумэн шэнги болоно.

Манай парти арадай һайн ажабайдалай түлөө тэмсэлые өөрынгөө зорилго болгон соносхоо, тэрэниие нь һэмээхэн заажа, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд совет общество ямар нэгэн «буржуазна шэнжэтэй болоо», «хубилан ондоо болоо» гэжэ таамагаар хэлэнэ. Тэдэнэрэй һанаашаар хадаа хэрбээ хүнүүд шагайбша үмдөөд ябадаг, ниитын тогооһоо хооһон шүлэ халбагададаг байгаа һаа, коммунизм болоно, хэрбээ ажалша хүн һайнаар ажаһуудаг, үглөөдэр бүри һайнаар ажаһуухые бододог байгаа һаа — капитализмын һөөргөө бодоһондо адли шахуу болоно гээшэ!

Иимэ философиие марксизм-ленинизмын һүүлэй ойлгосо шэнгеэр манда харуулха һанаатай! Энэ хадаа хуули засагые гартаа абаад, өөрын, социалис гүрэниие байгуулһан хүдэлмэришэн ангиин хүсэндэ, шадабарида этигэдэггүй хүнүүд гэжэ тиимэ «теоринуудай» авторнуудые сэхэ харуулна.

Хэрбээ манай ороной түүхые, КПСС-эй Программые хаража үзөө һаа, хуули засагые Ленинэй хүтэлбэри доро гартаа абахадаа бидэнэрэй юунһээ эхилһэниие, совет арадай ямар ехэ юумэ туйлаһаниие бэлэхэнээр ойлгожо болоно. Манай орон айхабтар ехэ социалис гүрэн болонхой. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээнэй талаар Советскэ Союз Европодо нэгэдэхи, дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлнэ, тиихэдэ һаяар США-е ахин гаража, нэгэдэхи һуурида гараха байха. Манай бүхы илалтануудые туйлагшад хадаа совет хүдэлмэришэн анги, совет колхозно таряашад, совет интеллигенци мүн болоно.

Гансал совет арад бэшэ, мүн социализмын бусад оронуудай арадууд ажалай агууехэ баатаршалга гаргаха шадабаритай гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Гансал хүдэлмэришэн ангиие болон таряашадые зүбөөр хүтэлбэрилхэ шухала, энэ хүтэлбэриие бэелүүлдэг хүнүүдэй зүб һайн бодолго табихань, ажалшадай хүсые, эршэ шадабариие зүб замаар ябуулха аргатай шиидхэбэри абахань шухала.

Нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэхэ ябадалые сагааруулха гэжэ һэдэжэ, хитад хүтэлбэрилэгшэд СССР доторхи ангиин тэмсэл тухай, бүгэдэ арадай гүрэн тухай, бүгэдэ арадай парти тухай КПСС-эй Программын заабаринуудые алдуутай шэнгеэр марксизмда яабашье таарахагүй бодомжонуудые өөрынгөө бэшэг дотор ехээр бэшээ.

Тэдэнэрэй бүхы үндэһэ баримтануудые бидэнэр энэ бэшэг соо тодорхойгоор хаража үзэхые хүсэнэ бэшэбди. КПК-гай ЦК-гай июниин 14-нэй бэшэгые уншаһан хүн бүхэн КПК-гай ЦК-гай бэшэг дотор заагдаһан бодомжонуудай ахир тулюур, совет арадай ажабайдалһаа таһаранги байһанда анхаралаа табиха байха. Совет общество дотор дайсан харша ангинууд үшөө бии байна, тиимэһээ пролетариадай диктатура хэрэгтэй хэбээрээ гэжэ бидэнэртэ заабаришална. Эдэнь ямар ангинууд гээшэб? Эдэнь «буржуазна билдагуушад», «хубалзанууд, хонжоо наймаашад, жүүлигүүд, хүнэй хүзүүн дээрэ хүлбэригшэд, хулиганууд, тонуулшад» мүн болоно гэжэ КПК-гай ЦК-гай бэшэг дээрэһээ ойлгожо болоно.

Ангинууд тухай, ангиин тэмсэл тухай хитад нүхэдэй онсо һонин ойлгомжо тушаа юу хэлэхэб. Хубалза этэгээдүүд хэзээнһээ хойшо анги гэжэ тоологдодог болоо гээшэб? Ямар анги гээшэб? Хүнэй хүзүүн дээрэ хүлбэригшэдэй анги гү, али хулигануудай анги гү, тонуулшадай анги гү, али хубалзануудай анги гү? Гэмтэ ябадал хэгшэд ямаршье общество дотор тодорхой анги болоогүй юм. Иимэ юумэн һургуулиин үхибүүндэшье мэдээжэ. Эдэ этэгээдүүд социалис общество доторшье анги болодоггүй. Энэ хадаа капитализмын үлэгдэлнүүд мүн болоно.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1963 оной июлиин 18.

Иимэ хүнүүдтэй тэмсэхын тулада пролетариадай диктатура хэрэггүй юм. Бүгэдэ арадай гүрэн энэ зорилгые дүүргэжэ шадаха, дүүргэнэшье. Партийна, профессиональна болон ниитын бусад организацинуудай хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һайнаар табигдаха бүринь, олониитын үүргын ехэ байха бүринь, совет милициин һайнаар хүдэлмэрилхэ бүринь гэмтэ ябадал хэгшэдтэй тэмсэл ашагтайгаар ябуулагдадаг гэжэ бидэнэр өөһэдынгөө бодото дүй дүршэл дээрэһээ мэдэнэбди.

Мүнөө хоёр гол анги — хүдэлмэришэд болон таряашад, тэрэшэлэн интеллигенци совет общество болодог, совет обществын нэгэшье анги бусад ангинуудые мүлжэдэг байдалтай бэшэ байһаниие буруушаажа болохогүй байна. Диктатура гээшэ ангиин удхатай ойлгомжо мүн. Советскэ Союз дотор хэниие: колхозно таряашадые гү, али арадай интеллигенциие — пролетариадай диктатурын хүсөөр барижа байха гэжэ хитад нүхэд дурадхана гээшэб? Социалис общество дотор хүдэлмэришэдэй анги, таряашадай анги ехэ ондоо болоо, тэдэнэрэй хоорондохи илгаа, хилэ улам бүри бага боложо байһан үе харaaда абангүй байжа болохогүй.

Социализмын хүсэд, эсэслэн илаһанай һүүлээр хүдэлмэришэн анги өөрынгөө хүтэлбэрилхы үүргые пролетариадай диктатураар дамжуулан бэелүүлхэеэ болёо. Хүдэлмэришэн анги коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулгын эрхэ байдалдашье обществын үлэмжэ түрүү анги хэбээрээ үлэнэ. Тэрэнэй түрүү үүргэнь тэрэнэй экономическа байдалаар тодорхойлогдоно, социалис зөөриин үлэмжэ дээдэ зэргын түхэл маягтай сэхэ холбоотой байһан ябадалааршье тодорхойлогдоно, мүн хэдэн арбаад жэлэй ангиин тэмсэлээр, революционно дүй дүршэлөөр хатуужаһан ябадалааршье тодорхойлогдоно.

Капитализмһаа коммунизмда шэлжэн оролгын үеын удхань пролетариадай диктатураһаа ондоо байжа болохогүй тухай Карл Марксын хэлэһые хитад нүхэд баримтална. Зүгөөр иигэжэ хэлэхэдээ, Маркс коммунизм гээшые бүхэли, ниитын-экономическа нэгэ шата гэжэ хараада абаһан байгаа (тэрэнэй түрүүшын шатань социализм мүн болоно). Социалис революцигүйгөөр, пролетариадай диктатурагүйгөөр энэ шатада орожо болохогүй. В. И. Ленинэй хэлэһэн хэдэ хэдэн заабаринууд бии юм. Пролетариадай диктатура хадаа мүлжэгшэ ангинуудай эсэргүүсэлтые дабахын, социалис байгуулалта эмхидхэхын, коммунизмын түрүүшын шата мүн болохо социализмын илалта туйлахынь лэ тулада хэрэгтэй гэжэ тэдээн соонь тоншье элеэр заагдана. Тиимэһээ социализмын илаһанай һүүлээр общество дотор гансал ажалша, хани барисаата, удхаараа огто хубилһан ангинуудай үлөөд байхадань, ондоо дараха юумэн үгы, пролетариадай диктатурын хэрэгынь үгы болоно.

Эдэ асуудалнуудаар КПК-гай ЦК-гай бэшэг соо бэшэгдэһэн бүхы обоо хүбөө хуурмаг бодомжонуудһаа бодото удхыень абаа һаа, иимэ юумэ болоно: хитад нүхэдүүд хадаа социалис демократи хүгжөөхэ гэжэ манай партиин XX, XXI, XXII съезднүүдэй шиидхэбэринүүд соо, КПСС-эй Программа дотор хүсэ ехэтэйгээр мэдүүлэгдэһэн КПСС-эй хараа шугамда эсэргүүсэнэ. Социализмын эрхэ байдалда, коммунизм байгуулгын эрхэ байдалда демократиие хүгжөөхэ тухай хэлэхэшье газар тэдэнэрэй бүхы ута унжагай бэшэг соо олдоогүй байһаниинь тушаан болоһон зүйл оройдоошье бэшэ байна.

Нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгые хамгаалхадаа хитад нүхэдэй ямар юумэ баримталһаниинь хүсэд ойлгохо гээшэ бэрхэтэй байна. Бодото дээрэ бидэнэр нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэхэ гээшые сэхэ магтаха ябадалтай уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй түүхэ дотор түрүүшынхиеэ дайралдабабди. Манай орон дотор нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэхэ ябадалай дэлгэрээд байха үедэшье Сталин өөрөө энэ жэжэ буржуазна теориһоо арсаха баатай болоод, энэ теори эсэрнүүдһээ эхитэй гэдэг һэн гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэлгын суртал бодолые хамгаалхын тулада Маркста, Лениндэ түшэглэхэ гэһэн һэдэлгэнь гайхуулхаһаа бэшэ, ондоо юушье бии болгожо шадахагүй байна. Манай партиин бүри бии боложо байха үедэ геройнууд болон һүрэг хүнүүд тухай народнигуудай теоридо эсэргүүсэн Ленинэй хэды айхабтар ехэ тэмсэл хэһэнниинь, Ленинэй байха үедэ манай партиин ЦК дотор, мүн Совет гүрэн дотор хамтаараа хүтэлбэрилгын арга методэй бэелүүлэгдэдэг байһаниинь, Ленинэй юрэ бусын даруу зантай хүн байһаниинь, өөртэнь зааханааршье билдагуушалха, һаймһарха ябадалые хайра гамгүйгөөр сохидог байһаниинь хитад нүхэдтэ мэдээжэ бэшэ аал?

Нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэхэ ябадалда эсэргүү тэмсэхэ гээшые партиин болон гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэрэ хүндые арсаха гэһэн ябадал гэжэ манай партиин гү, али марксистско-ленинскэ бусад партинуудай хэзээшье ойлгодоггүй байһаниинь элитэ. Парти өөрынгөө хүтэлбэриин нэрэ хүндые гамнана, нэгэ хүндэ һүгэдэн шүтэхэ ябадалые шүүмжэлэн хаяха, тэрэнэй хойшолонгуудтай тэмсэхэ зуураа, парти арадай аша хэрэгэй түлөө үнэхөөрөө оролдодог, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ хүсэеэ зорюулдаг дээрэһээ нэрэ хүндэтэй болохо ёһоороо болоһон ажал ябуулагшадые дээшэнь үргэдэг гэжэ КПСС нэгэтэ бэшэ, тэрэ тоодо XX, XXII съезднүүд дээрэ зааһан байха.

IV.

Арсалдаанай гол дундань байһан удаадахи ехэ асуудал гэхэдэ, капитализмын оронуудай хүдэлмэришэн ангиин хубисхалта тэмсэлэй, мүн национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй хүгжэхэ замууд болон арга нүхэсэлнүүд тухай, бүхы хүн түрэлтэнэй социализмда шэлжэн орохо арга замууд тухай асуудал болоно.

Хитад нүхэдэй хэлээшээр һаа, энэ асуудалаар гараһан арсалдаанууд иимэ удхатай болоно: нэгэ талань, ондоогоор хэлэхэдэ, өөһэдөө тэдэнэр дэлхэйн революциин түлөө тэмсэнэ, мүн тиихэ зуура, нүгөө талань — КПСС, марксистско-ленинскэ партинууд — революци тухай мартажа, бүри үнгэрхэдөө тэрээнһээ «айжа», хубисхалта тэмсэл ябуулхын орондо эб найрамдал хамгаалха, социалис оронуудай ажахые хүгжөөхэ, тэндэхи арадуудай байдалые ажана һайн болгохо, капиталис оронуудай ажалшадта эрхэ сүлөө олгохо, байра байдалыень һайжаруулхын хойноһоо оролдохо гэхэ зэргын ёһото революционерэй «нэрэ түрэдэ хүрэмөөр бэшэ» юумэнүүд тухай һаналаа табина ха юм.

Зүгөөр үнэн хэрэг дээрэнь абажа хараа һаа, КПК-гай хараа бодол болон уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй хараа бодол хоёрой хоорондохи гүнзэгы илгаанууд тон ондоо тээгүүр оршоно: нэгэ талынхидынь, гэхэ гү, али КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд дайралдаһан лэ газартань, шалтагаантайгааршье, ехэнхидээ шалтагааншьегүйгөөр дэлхэйн революци тухай дурдажа, «хубисхалта ёһоной» үгэ хүүр дэлгээжэ оролдонод; харин тиихэ зуура, нүгөө талынхидынь — хитад нүхэдөөр шүүмжэлүүлэгшэдынь — революци тухай асуудалда айхабтар харюусалгатайгаар ханданӑд, миил суурятай шанга үгэнүүдые хэлэхын орондо социализмын илалта туйлаха талаар саг үеын эрхэ байдалда таарамаар, эгээн зүбтэй һайн арга замуудые олохын тула үсэд нэтэрүүгээр оролдонод, национальна бэеэ даанги байдалай, демократиин, социализмын түлөө эрид шиидэнгээр тэмсэнэд.

Мүнөө үеын революционно хүдэлөөнэй асуудалнуудаар хитад нүхэдэй баримталдаг гол хараа бодолнуудые хаража үзэе.

«Дэлхэйн революциин» илахын тула эб найрамдалай түлөө тэмсэхэеэ болихо, эбтэйгээр зэргэ оршон байха, амгалан ёһоор экономическа мүрысөө хэхэ политикаһаа арсаха, капитализмын оронуудта ажалшадай байра байдалые һайжаруулхын түлөө, демократическа ёһоной хубилалта хүүлхын түлөө тэмсэлһээ арсаха гэһэн хараа бодомжо элдэб оронуудай болон арадуудай социализмда шэлжэн орохо ябадалда туһална гээшэ аал? Социализмын оронуудай коммунистнар эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политика ябуулхадаа имагтал өөһэд тухайгаа бодожо, капитализмын оронуудта ажаһуудаг өөһэдынгөө ангиин талаар аха дүүнэрыс огто мартаа гэдэгынь үнэн гү?

Термоядерна дай хүүлэхэгүйн түлөө, мүнөө үедэ эб найрамдал сахин хамгаалхын түлөө хэгдэжэ байгаа тэмсэлэй ушар удхые бодожо үзэдэг хүн бүхэн советскэ коммунистнар, бусадшье социалис оронуудай аха дүү партинууд эб найрамдалай политика ябуулхадаа, капиталис оронуудай ажалшадта, хүдэлмэришэн ангида сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэжэ байһыень ойлгонол. Ядерна дайе зайсуулха гээшэ хүдэлмэришэн ангиие, хэдэн олон оронуудай болон түбинүүдэй хүн зониие абарха гэһэн удхатай ха юм, теэд гансал энээн тухай хэлэгдэнэ бэшэл. Зүгөөр манай ябуулжа байгаа политикые эгээл энэшье ушар үнэн зүб гэжэ харуулнал.

Үшөө саашань хэлэхэдэ, иимэ политика хадаа өөһэдынгөө ангиин гол шухала зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь уласхоорондын хүдэлмэришэнэй революционно хүдэлөөндэ үзүүлэгдэһэн эгээн һайн туһаламжа болонол. Энхэ амгалан байдал тогтоожо шадаһан социализмын оронууд ажахыгаа хүгжөөхэ талаар айхабтар ехэ амжалтануудые туйлана, эрдэм техникын талаар улам бүри урагшаа дабшана, хүн зонойнгоо байра байдалые саг үргэлжэ һайжаруулна, социалис демократиие саашадань хүгжөөнэ, эдэ бүгэдэ хүдэлмэришэн ангиин дайшалхы тэмсэлдэ хэгдэһэн тон ехэ оруулалта бэшэ гээшэ аал?

Эдэ бүхы амжалта илалтануудые харахадаа капиталис ороной хүдэлмэришэн бүхэн иигэжэ хэлэхэл: «Социализм гээшэ капитализмһаа булюу һайн байһанаа үнэн хэрэг дээрэнь харуулнал. Тиимэһээ энэ байгуулалтын түлөө тэмсэл хэзээдэшье буруу болохогүй». Мүнөө үедэ социализмын үзэл хүн зоной ухаан сэдьхэлые имагтал номуудаар дамжуулан бэе тээшээ татана бэшэ, харин эгээн түрүүшээр, хамаг бүхы хэрэг ажалаараа, бодото һайн жэшээгээрээ татана ха юм.

Дэлхэйн социалис системэ хүн түрэлтэнэй общестнын хүгжэлтын шиидхэхы удха шанартай баримтань боложо байна, энэнь манай саг үеын гол шухала илгаа болоно гэжэ 1960 оной Мэдүүлгэ соо заагдааһэн. Мүнөө саг үеын эгээн гол дундань уласхоорондын хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй дайшалхы аша үрэ болоһон дэлхэйн социализмын системэ байна гэжэ Зүблөөндэ хабаадалсаһан бүхы коммунис партинууд нэгэн ниитэ тобшолол гаргаһан байгаа.

Дэлхэйн социалис системын хэр зэргээр хүгжэһэнһөө революционно хүдэлөөнэй бусад ондоо зорилгонууд айхабтар ехээр дулдыдаха болоно. Ушар иимэһээ коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд **«арадуудай агууехэ социалис хани харилсаае эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ гэжэ үгэеэ үгэһэн байгаа, дэлхэйн түүхын хүгжэлтэдэ тэрэнэй дүүргэдэг үүргэ, тэрэнэй үзүүлдэг нүлөө жэлһээ жэл бүхэндэ улам ехэ боложо байна ха юм».** Энэ айхабтар шухала зорилгые гүйсэдхэхэ гээшэ манай эгээн дээдэ интернациональна уялга мүн гэжэ манай парти тоолоно.

«Өөһэдынгөө ажахын политика ябуулжа бидэнэр уласхоорондын революцида гол шухала нүлөө үзүүлнэбди. ...Эгээл энэ талаар тэмсэлнай бүхы дэлхэйн удха шанартай болонол. Энэ зорилгые шиидхэжэл шадаа һаа, бидэнэр бүхы дэлхэйн хэмжээндэ тон найдамтайгаар, бусалтагүйгөөр илахабди» гэжэ В. И. Ленин һургадаг һэн. (Зохёолнууд, том 32, нюур 413).

Агууехэ Ленинэй энэ захяае совет коммунистнар тон һайнаар ойлгожо абанхай, социализмын бусадшье оронуудай коммунистнар энээниие сэхэ шууд сахина. Харин тиигэн гэһээнь В. И. Ленин буруу байгаа гэжэ бододог нүхэдүүд олдобо ха юм.

Энэмнай иихэдээ юун гээшэб — экономическа мүрысөөндэ социализмын оронууд капитализмые илажа гарахагүй гэһэн удхатай болоно гү? Үгышье һаа, социализм байгуулха ябадалдаа элдэб бэрхэшээлнүүдтэй дайралдажа, урмаа хухараад, өөһэдынгөө ажахын илалтануудаар, өөрынгөө орондо амжалтатай һайнаар социализм байгуулжа байһан жэшээгээр уласхоорондын революционно хүдэлөөндэ гол шухала нүлөө үзүүлхэ аргагүй гэжэ тоолодог хүнүүдэй хараа бодолынь иимэ байгаа гү? Тэдэнэр өөһэдынгөө тоолодогой ёһоор бүри бэлэн аргаар, шадаал һаа түргэнөөр революци хэхэ хүсэлтэй. Зүгөөр революци илажа гараашье һаа, арад зонойнгоо эсэшэ сусашагүй ехэ ажалаар лэ өөрынгөө амжалтые батадхан хүгжөөжэ, капитализмда орходоо социализмын булюу һайн байһаниие гэршэлэн харуулхал. Энэнь бэлэн хэрэг бэшэл, тииһээ тиитэрээ революциин болоһон тэдэ оронуудта урдань ажахын талаар хүгжэлтэ туйлагдаагүй байна бшуу. Зүгөөр Советскэ Союзай болон социализмын бусад олон оронуудай эли тодо жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, иимэшье эрхэ байдалда байгаа һаа, хэрбээ зүбөөр хүтэлбэрилжэ шадабал, айхабтар ехэ амжалта туйлажа, капитализмһаа социализмын булюу һайниень бүхы дэлхэйдэ гэршэлэн харуулжа болохоор лэ.

Капиталис оронуудай хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлдэ ямар эрхэ байдал тааруу һайн бэ — эбтэй амгаланаар зэргэ оршон байһан үе гү, али уласхоорондын айхабтар ехэ түгшүүрилтэй, «хүйтэн дайнай» эрхэ байдал гү?

Энэ асуудалда ямаршье арсалтагүй харюу үгтэхэ байна бшуу. «Хүйтэн дайнай» үедэ империалис оронуудай засаг баригшад шовинизмын үзэл бодол зорюута һүжэрөөн дэлгэрүүлжэ, сэрэгэй галзуу түхеэрэлгэ хэжэ, коммунизмда эсэргүү шэглүүлэгдэһэн хорото муухай ябуулга хэжэ, засаг түрын газарнуудта эгээн хархис бузагай этэгээдүүдые, фашис үзэлтэниие табидаг, эрхэ сүлөө хаһан багадхадаг, политическэ партинуудые, профсоюзуудые, хүдэлмэришэн ангиин бусадшье ниитын эмхинүүдые намнан тараадаг байна. Эдэ бүгэдыень хэн мэдэхэгүй гээшэб.

Эб найрамдалай түлөө коммунистнарай ябуулдаг тэмсэл олониитэтэй холбоо барисааень айхабтар ехээр бэхижүүлдэг, тэдэнэй үзүүлдэг нүлөөе ехэдхэдэг, нэрэ хүндыень дээшэлүүлдэг. Тиимэ һэн хойноо революциин политическэ арми гэдэг хү болгохо ябадалда туһа хүргэдэг.

Эб найрамдалай түлөө, элдэб социальна ба татай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон түлөө тэмсэл хадаа ямаршье һаад түбэг уша гүй, харин уласхоорондын хүдэлмэришэн анг сэй зорилгонуудые туйлахын түлөө тэмсэл үргэдхэхэ арга боломжо олгодог.

Өөһэдөө революци хэһэн, дүй дүршэл ехэтэ нүхэдүүд эгээн гол зүйлые ойлгоногүй гэжэ эл бэрхэтэй: мүнөө үедэ дэлхэйн революци гэ дэлхэйн социалис системын хүгжэлтөөр, ка оронуудай хүдэлмэришэдэй ябуулдаг ангиин ционно тэмсэлээр, национально-сүлөөрэлгын нэй тэмсэлээр, Азиин болон Африкын һаяхан һэн гүрэнүүдэй политическэ бэеэ даанги байда лон экономическа хүгжэлтөөр, хархис шунах байлдаанда эсэргүүсэн эб найрамдалай түлө дэг тэмсэлээр, монополинуудай урдаһаа ажал тын хэдэг эсэргүүсэлгээр, мүн бусадшье ондо замуудаар дамжуулан хүгжэжэ байна ха юм. гэдые бэе бэедэнь эсэргүү шэглүүлэн зүри бэшэ, харин улам нягтаар нэгэдүүлжэ, импе мын эзэрхэлгые үгы болгохо нэгэл зорилго шэглүүлхэ хэрэгтэй.

Франциин, Италиин, США-гай болон бусад нуудай компартинуудые хитад нүхэдүүд дэ һэнгэргүйгөөр гэмнэжэ, оппортунизмын, реф мын, «парламентска кретинизмын» үзэл бари гэжэ байгаад, үнгэржэ ерэхэдээ «буржуазна лизмын» тала руу шэлжэн ороо гэжэ тоолоно үндэһөөр тиигэнэ гээшэб? Ушар юуб гэхэдэ, эд партинууд дары түргэнөөр пролетарска револю хэ гэһэн уряа гарганагүй. Зүгөөр революционн байдалай тогтоод байгаагүй һаа, иигэжэ бол гэжэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо ёһото гаал.

Орон дотороо революционно эрхэ байдала тоогүй байхада, сагһаа урид зэбсэгтэ буһалга гэһэн уряа гаргаа һаа, хүдэлмэришэн ангиие дүүлхэ гэһэн удхатай юм гэжэ үзэг бэшэг марксист-ленинец бүхэндэ мэдээжэ ха юм. Эн далда В. И. Ленин ямар ехэ харюусалгатайгаа дадаг байгааб, революционно буһалгаа хэхэ хой саг үеые гаргаха болоходоо хэды шэнээн хёрхоор харадагынь, тэрэ үеын байдалые хайш жэ шэнжэлдэгынь бүгэдэндэ мэдээжэл. Октя 24-дэ эхилээ һаа, арай эртэ, харин 26-да боло оройтохобди, хамаг юумэеэ алдажа болохо ушар иимэһээ заатагүй 25-да засагаа гартаа ёһотойбди гэжэ Ленин Октябриин урда тээхэн гаа бэлэй. Ангиин зүрилдөөнүүдэй али зэргэ болоод байһыень, революционно эрхэ байдала тогтоһыень, буһалгаа хэхэ саг болзорыень хэн хойлхо ёһотойб? Эдэ бүгэдые имагтал тус орон дэлмэришэн анги, тэрэнэй дайшалхы хүтэлбэ шэ — марксистско-ленинскэ парти олохо ёһотой

Өөрыгөө хүдэлмэришэнэй парти гэжэ нэ аад, гансал экономическа асуудалнуудые эрх хүдэлмэришэн ангиие революционно үзэл бод гоор хүмүүжүүлдэггүй, политическэ тэмсэлдэ, гаа гартаа абаха ябадалда бэлэдхэдэггүй пар шэ заатагүй реформизмын тала руу шэлжэн гэжэ уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэл түүхэ эли тодоор харуулна. Зүгөөр политическ сэлэй зорилгонуудые табяашье һаа, хүдэлмэ ангиин, таряашадай, бүхы ажалшадай эконом байдалые һайжаруулха ябадалтай холбодоггүй ти баһал муу гээшэ. Тиимэ парти олониитэһэ тагүй таһардаг. Имагтал ангиин тэмсэлэй али арга нүхэсэлые зүбөөр хэрэглэжэ, таарамжатай наар зохилдуулһан лэ парти, бодото революц марксистско-ленинскэ парти, олониитын хүтэл лэгшэ боложо шадаха, баяшуулые унагаажа, гаа гартаа абаха ябадалдань хүдэлмэришэн амжалтатайгаар ударидажа шадаха байна.

Хүгжэнги капиталис оронуудай олохон ком партинууд ажалшадай экономическа боло циальна ашаг туһын түлөө, капитализмын эрх далда бэелүүлэгдэжэ боломоор демократичес формонуудай түлөө тэмсэхэдээ, хүдэлмэришэн гиин, таряашадай, жэжэ буржуазна үзэл бод хүн зоной ажабайдалые хүнгэдхэжэ, монопол дай урдаһаа тэмсэхэ үргэн ехэ фронт бии бо ябадалда туһа хүргэнэ, энэнь социалис револ илахын түлөө саашанхи тэмсэлэй үндэһэ һуури жо үгэнэ. Энээн дээрэһээ харахада, тэдэ парт 1960 оной Московско Мэдүүлгэ дотор табиг зорилгонуудые дүүргэлтэ болгоно ха юм. Хит хэдүүд эдэ коммунис партинуудые айхабтар юумэ хэжэ байһан хэбэртэйгээр харуулнад.

Капитализмын хүгжэнги оронуудай коммунис тинуудай мүнөө үедэ хэжэ байһан хамаг бүхы ябуулгые буруушааһан хитад нүхэдүүд ангиин сэлэй түрүүшын зэргэнүүдтэ капиталай урдаһаа дажа байһан коммунистнарта ямаршье тал үзүүлээгүй, эдэ оронуудай тодорхой эрхэ бай хүдэлмэришэн ангиин революционно хүдэлөөнэй онсо илгаатайгаар тэндэ хүгжэхэ байһыеньшье хо гэжэ оролдоогүй. Бодото дээрээ болоходоо, нэр «революциин хэрэгэй түлөө» гээд лэ үнэх эгээл революцида хүргэдэг арга замуудые буру над, тэдэнэй баадхан дурадхаһан руу ошохо һаа, компартинууд ажалша ниитэһээ таһаран дожо, капитализмын, монополинуудай урдаһаа таараа тэмсэхэ союзнигуудаа хүдэлмэришэн алдаха байна бшуу.

Түгэсхэлынь удаадахи номерто гараха

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ОБЛАСТНОЙ VIII КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Профсоюзуудай областной VIII конференц лиин 19-дэ КПСС-эй обкомой заседаниин зал со лөөнэй 9 сагта нээгдэхэ.

Облпрофсоведэй Президи

Редактор Ц. О. ОЧИРО

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37 отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни — 47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни — 48-89, 33-61, корректорская — 35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическо — 24-74, советского строительства и быта — 34-93, рабселько ров и писем — 25-41, 38-30, информации — 32-74 и переводов — 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00476. Зак. № 952.